

Republica Moldova

CURTEA DE CONTURI

HOTĂRÎRE Nr. 48
din 29.06.2010

**privind Raportul auditului veniturilor administrate de
Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2009**

Publicat : 10.09.2010 în Monitorul Oficial Nr. 163-165 art Nr : 39

Curtea de Conturi, în prezența viceministrului finanțelor dl V.Barbăneagră, șefului Inspectoratului Fiscal Principal de Stat dl N.Platon, șefului adjunct dl P.Duca și contabilului-șef dna V.Cebaniuc, șefilor Inspectoratelor Fiscale de Stat pe mun.Chișinău – dna L.Botnari, și pe mun.Bălți – dl V.Lisnic, ale raioanelor: Hîncești – dl A.Loghin; Sîngerei – dna N.Manoli; Fălești – dl E.Gurău; Soroca – dl I.Morari; Ialoveni – dl P.Rotaru, precum și a altor persoane cu funcții de răspundere, călăuzindu-se de art.2 alin.(1) și art.4 alin.(1) lit.a) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008¹, a examinat Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2009.

¹ M.O., 2008, nr.237-240, art.864.

Misiunea de audit s-a desfășurat în conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010, avînd ca scop evaluarea modului în care organele Serviciului Fiscal de Stat, în anul 2009: au administrat veniturile; au organizat și verificat legalitatea și regularitatea achitării obligațiilor fiscale; au identificat problemele existente la acumularea veniturilor fiscale; au determinat corectitudinea respectării legislației fiscale de către unii contribuabili, precum și cum au asigurat și au raportat executarea sarcinilor de colectare stabilite conform indicilor bugetari.

Auditul a fost planificat și s-a efectuat în conformitate cu Standardele de audit ale Curții de Conturi², constînd din acțiuni de colectare a probelor de audit suficiente și adecvate privind datele raportate de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat vizînd executarea și completarea bugetului public național cu venituri fiscale în perioada anului 2009, precum și situația plăților restante. La exercitarea auditului s-au aplicat proceduri de fond, fiind folosite diferite tehnici și metode, cum ar fi: examinarea documentelor, analiza datelor și înregistrărilor din sistemul informațional al Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, a datelor din Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2009 și din diferite rapoarte ale Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, precum și s-au efectuat unele verificări și calcule în comun cu inspectorii fiscali etc. Auditul a fost efectuat la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, cu colectarea probelor la 8 inspectorate fiscale de stat teritoriale: pe mun.Chișinău și pe mun.Bălți, ale raioanelor Hîncești, Sîngerei, Fălești, Soroca, Cahul și Ialoveni.

² Hotărîrea Curții de Conturi nr.58 din 28.12.2009 „Despre aprobarea Standardelor generale de audit și Standardelor auditului regularității”.

Examinând rezultatele auditului, audiind raportul prezentat și explicațiile persoanelor cu funcții de răspundere prezente în ședință, Curtea de Conturi

a c o n s t a t a t :

Planul bugetar al veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în bugetul public național în anul 2009, în ansamblu pe țară, față de angajamentele asumate, s-a executat la nivel de 100,7%, suma veniturilor constituind 13667,4 mil.lei. Deși Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a întreprins unele măsuri în vederea asigurării părții de venituri administrate de organele fiscale, n-au fost încasate, față de planul aprobat, venituri la bugetul de stat în sumă de 6827,4 mii lei și la bugetul unităților administrativ-teritoriale – în sumă de 51926,1 mii lei, în comparație cu anul 2008 acestea diminuându-se cu 523,9 mil.lei și, respectiv, cu 150,3 mil.lei.

Neexecutarea părții de venituri fiscale a bugetului de stat a fost cauzată, în special, de: unele tendințe negative la nivel macroeconomic, generate de efectele crizei financiare, problemele ce țin de prognozarea corectă a impozitelor; managementul neadecvat din partea unor organe cu atribuții de administrare fiscală; nerespectarea de către agenții economici a obligațiilor prevăzute în actele normative privind executarea veniturilor în aspect bugetar; reducerea bazei impozabile, inclusiv prin majorarea scutirilor și restituirilor; manevrarea unor agenți economici cu venitul, prin eschivarea de la plata impozitelor, implicarea în pseudoactivități, comiterea evaziunilor fiscale.

SFS, contribuabilii și alte organe ale administrației publice centrale s-au confruntat cu probleme ce țin de asigurarea încasării veniturilor administrate pentru executarea indicilor stabiliți prin legea bugetară anuală, care limitează eficacitatea procesului de colectare a veniturilor în bugetul public național, admițând, totodată, și unele nereguli și încălcări la administrarea veniturilor.

Instabilitatea actelor normative, condiționată de modificarea frecventă a cadrului legal de domeniu, la planificarea și executarea veniturilor în aspect bugetar, conlucrarea insuficientă a organelor fiscale cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale la determinarea datelor raportate au influențat negativ asupra încasării veniturilor în bugetele de toate nivelurile.

Lipsa în legislația fiscală a noțiunii – „relații cu firmele fantomă/delicvente” și mecanismul existent de scoatere de la deduceri a sumei TVA a dat posibilitate agenților economici, prin adresarea în instanțele judecătorești, să obțină câștig de cauză, SFS fiind obligat să restituie sau să restabilească în contul agentului economic TVA obținută în urma acestor relații.

Constatările din Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2009 evidențiază prezența și a altor probleme, nereguli și încălcări la administrarea veniturilor și lichidarea restanțelor obligațiilor fiscale, totodată fiind menționate cauzele și efectul acestora asupra încasărilor în bugetul public național.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art.7 alin.(1) lit.a), art.15 alin.(2) și alin.(4), art.16 lit.c), art.34 alin.(3) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008, Curtea de Conturi

hotărâște:

1. Se aprobă Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2009, care este parte componentă a prezentei hotărâri.

2. Prezenta hotărâre și Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2009 se remit autorităților auditate, de la care se cere să întreprindă măsuri pentru lichidarea încălcărilor și neajunsurilor depistate de către audit.

3. Se cere conducerii Inspectoratului Fiscal Principal de Stat să asigure:

3.1. implementarea recomandărilor indicate în Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2009, în vederea realizării obiectivelor stabilite, precum și realizarea veniturilor bugetului public național, prin îmbunătățirea continuă a nivelului conformării voluntare a contribuabililor;

3.2. monitorizarea executării recomandărilor auditului de către inspectoratele fiscale de stat teritoriale;

3.3. îmbunătățirea proceselor de administrare și de colectare a veniturilor, inclusiv a modului de evidență și stingere a restanțelor obligațiilor fiscale.

4. Se recomandă Ministerului Finanțelor să asigure:

4.1 examinarea rezultatelor auditului efectuat de Curtea de Conturi și implementarea recomandărilor propuse, iar ținând cont de încălcările și neajunsurile constatate de audit, să întreprindă măsurile de rigoare ce se impun;

4.2. prin intermediul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și inspectoratelor fiscale de stat teritoriale, organizarea eficace a administrării fiscale, stabilind un control adecvat asupra activității acestora;

4.3. în comun cu alte autorități publice, după competență, examinarea și înaintarea de propuneri

oportune Guvernului referitor la:

4.3.1. modul în care bunurile materiale sînt confiscate, preluate și comercializate de organele Serviciului Fiscal de Stat, cu o posibilă reexaminare a atribuțiilor de comercializare de către acestea, examinînd oportunitatea creării unei rețele unice de realizare a bunurilor confiscate;

4.3.2. oportunitatea determinării în continuare a impozitului pe venit la cota „0” pentru persoanele juridice, ținînd cont de faptul că unii agenți economici prelungesc să nu-și declare pe deplin veniturile obținute;

4.3.3. înaintarea inițiativei legislative privind adoptarea unei legi referitor la firmele care practică pseudoactivitate (fantomă), modul de declarare și de evidență a acestora, argumentarea fictivității operațiunilor și excluderea de la decontări cu bugetul a tranzacțiilor efectuate prin intermediul lor, precum și la răspunderea administrativă și penală a persoanelor implicate în asemenea activități, ținîndu-se cont de faptul că din această cauză anual bugetul de stat suportă pierderi considerabile;

4.3.4. eventualitatea modificării articolelor din Codul fiscal care conțin noțiunea că Serviciul Fiscal de Stat „este în drept”, luîndu-se în considerație faptul că funcționarii fiscali se eschivează de la răspundere, motivînd că „nu sînt obligați”.

5. Hotărîrea și Raportul auditului veniturilor administrate de Serviciul Fiscal de Stat în perioada anului 2009 se remit:

5.1. Parlamentului Republicii Moldova, pentru informare și luare de atitudine;

5.2. Guvernului, pentru monitorizarea îmbunătățirii politicilor și proceselor de administrare și colectare a veniturilor de către Ministerul Finanțelor, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat, precum și a implementării recomandărilor expuse în punctul 4.3. al prezentei hotărîri, audiind periodic rapoartele factorilor de decizie despre măsurile întreprinse.

6. Se ia act că Serviciul Fiscal de Stat, în perioada auditului și pînă la finalizarea acestuia, a întreprins unele măsuri asupra cazurilor înregistrate în sistemul informațional de livrări pe facturi fiscale rămase în sold după anularea înregistrării ca subiect al impunerii TVA, acest proces urmînd a fi continuat pînă la retragerea din cont a tuturor sumelor, inclusiv a celor specificate în Raportul de audit.

7. Hotărîrea și raportul anexat, conform prevederilor art.9 alin.(2) și art.34 alin.(3) lit.b), se remit Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, pentru examinare, conform competenței.

8. Despre executarea cerințelor din pct.3, pct.4 și pct.5.2. ale prezentei hotărîri și despre implementarea recomandărilor auditului se va informa Curtea de Conturi în termen de 6 luni.

9. Prezenta hotărîre se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în conformitate cu art.34 alin.(7) din Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

PREȘEDNTELE CURȚII DE CONTURI

Ala POPESCU

Nr. 48. Chișinău, 29 iunie 2010.

Aprobat
prin Hotărîrea Curții de Conturi
nr. 48 din 29 iunie 2010

R A P O R T U L
auditului veniturilor administrate de Serviciul
Fiscal de Stat în perioada anului 2009
Lista abrevierilor

SFS – Serviciul Fiscal de Stat
IFSP – Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
IFST – inspectorate fiscale de stat teritoriale
IFS – Inspectoratul Fiscal de Stat
OF – Oficiul Fiscal
DACM – Direcția Administrării Contribuabililor Mari
APL – Administrația Publică Locală
CNAS – Casa Națională de Asigurări Sociale
UAT – unitățile administrativ-teritoriale
BPN – bugetul public național
BS – bugetul de stat
BUAT – bugetul unităților administrativ-teritoriale
BASS – bugetul asigurărilor sociale de stat

FAOAM – fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală
TVA – taxa pe valoare adăugată
S.R.L. – Societate cu răspundere limitată
S.A. – Societate pe acțiuni
Î.M. – Întreprindere mixtă
Î.I. – Întreprindere individuală
S.C. – Societate comercială
Î.S. – Întreprindere de stat
CAP – Cooperativa Agricolă de Producere
BUMM – Bursa Universală de Mărfuri a Moldovei
OEJ – Oficiul de Executare Judecătorească
mil. – milioane
mlrd. – miliarde

Sumarul rezultatelor

Curtea de Conturi a inițiat auditul veniturilor fiscale, pentru a constata modul în care acestea au fost colectate și administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat, precum și al procesului de evidență, întocmire și prezentare a rapoartelor veniturilor acumulate, cu înaintarea recomandărilor oportune de îmbunătățire a eficacității sistemului fiscal actual și a proceselor de colectare, înregistrare și raportare a veniturilor. Concomitent, auditul a avut drept scop stabilirea nivelului de organizare și verificare de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a evidenței încasărilor în bugetul public național și a respectării normelor, instrucțiunilor privind acumularea și evidența veniturilor în cadrul structurilor teritoriale, precum și, după caz, a legalității acțiunilor întreprinse de către unii contribuabili la achitarea impozitelor și taxelor.

Auditul a fost efectuat la IFPS și la 8 inspectorate fiscale de stat teritoriale, care administrează 78% (10695,8 mil.lei) din totalul veniturilor administrate în sumă de 13667,4 mil.lei. În cadrul acestui audit, cu suportul inspectorilor fiscali, au fost efectuate și unele verificări de contrapunere la unii contribuabili.

Misiunea de audit a constatat că, pe parcursul anului 2009, rezultatele obținute, față de angajamentele asumate, au generat realizarea planului de venituri la bugetul public național, în ansamblu pe țară, la nivel de 100,7%, suma veniturilor acumulate constituind 13667,4 mil.lei.

În perioada auditată, SFS, contribuabilii și alte organe publice centrale s-au confruntat cu probleme ce țin de asigurarea încasării veniturilor administrate, pentru executarea indicilor stabiliți prin legea bugetară anuală, acestea limitând eficacitatea procesului de colectare a veniturilor în bugetul public național, admițându-se unele nereguli și încălcări la administrarea veniturilor, exprimate prin următoarele:

► Complexitatea modului și a volumului veniturilor administrate de către SFS, instabilitatea actelor normative la planificarea și executarea veniturilor în aspect bugetar, precum și, în unele cazuri, conlucrarea ineficientă a organelor fiscale cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale la determinarea datelor raportate au influențat negativ asupra încasării veniturilor în bugetele de toate nivelurile.

► Comparativ cu anul 2008, veniturile pe anul 2009, administrate de SFS, au înregistrat o scădere la BS cu 523,9 mil.lei, sau cu 10,9%, iar veniturile bugetelor unităților administrativ-teritoriale – cu 150,3 mil.lei.

► Prelucrarea întârziată a informației privind declarațiile persoanelor fizice, erorile admise la completarea declarațiilor de către persoanele juridice, administrarea neadecvată din partea unor IFST, precum și facilitățile acordate au avut un impact negativ asupra încasărilor de la impozitul pe venit.

► Controlul ineficient și măsurile neadecvate întreprinse de către unele IFST privind regularitatea veniturilor de la taxa pe valoare adăugată, deși acestea dispun de suficiente instrumente și pîrghii de monitorizare prin intermediul sistemului tehnologiilor informaționale, precum și nerespectarea obligațiilor fiscale de către unii contribuabili, imperfecțiunea, neclaritatea unor norme tratate în legislație au generat probleme, nereguli și încălcări în domeniul încasării veniturilor de la TVA, după cum urmează:

► La înregistrarea ca subiect al impunerii TVA, unii contribuabili, efectuând livrări în sumă mai mare decît cea stabilită, nu s-au înregistrat ca plătitori TVA, iar SFS nu-și realizează dreptul de a efectua vizite fiscale după înregistrarea unor agenți economici ca plătitori TVA. În unele cazuri, unor agenți economici le-au fost atribuite mai multe coduri TVA, în alte cazuri s-au acceptat contractele de locațiune și actele de primire-predare a încăperilor întocmite neregulamentar.

► La anularea înregistrării contribuabililor în calitate de plătitori TVA, s-a constatat că unele

indicații interne elaborate și aprobate de IFPS nu sînt ajustate la prevederile Codului fiscal, iar în unele cazuri nu s-au efectuat vizite fiscale.

► Contribuabilii au efectuat livrări pe facturi fiscale rămase în sold după anularea înregistrării lor ca plătitori TVA, iar măsurile întreprinse de SFS nu în toate cazurile sînt eficiente și poartă un caracter întîrziat. În baza de date a SFS au fost înregistrate asemenea livrări în sumă totală de 35,9 mil. lei, cu trecerea în cont a TVA în sumă de 5,9 mil. lei. Echipa de audit a stabilit în 7 (din 12) cazuri examinate livrări în sumă de 26,1 mil. lei, cu trecerea în cont a TVA în mărime de 4,4 mil. lei, care, conform sistemului informațional al SFS, nu au fost anulate și retrase din cont.

► Unele organe ale SFS nu examinau regulamentul toate circumstanțele pentru a decide anularea înregistrării ca plătitor TVA.

► La momentul actual nu este elaborat și aprobat la nivel central un act normativ privind depistarea firmelor cu pseudoactivitate (fantomă), argumentarea fictivității operațiunilor și excluderea de la decontări cu bugetul a tranzacțiilor efectuate, precum și responsabilitatea părților la tranzacțiile efectuate.

► Lipsa în legislația fiscală a noțiunii – „relații cu firmele fantomă/ delicvente”, precum și mecanismul de scoatere de la deduceri a sumei TVA a dat posibilitate agenților economici, prin adresarea în instanțele judecătorești, să obțină câștig de cauză, SFS fiind obligat să restituie sau să restabilească în contul agentului economic TVA obținută în urma acestor relații.

► Analiza efectuată de echipa de audit la numai 38 de agenți economici a relevat că volumul procurărilor efectuate de aceștia de la firmele fantomă a însumat 842,5 mil. lei, ca rezultat diminuîndu-se TVA, prin trecerea în cont, cu suma de circa 140,4 mil. lei.

► Sancționarea de către SFS cu sume minime a contribuabililor implicați în schemele frauduloase aplicate de către aceștia pentru sustragerea mijloacelor financiare prin evaziuni fiscale nu asigură stoparea sau înlăturarea fenomenului propriu-zis.

► Lipsa cadrului legal referitor la tranzacțiile cu firmele fantomă, precum și câștigul de cauză în instanțele de judecată motivează pe unii agenți economici să efectueze tranzacții cu contribuabilii care practică pseudoactivitatea, formînd un precedent pentru menținerea și efectuarea în continuare a tranzacțiilor fictive în valoare sporită, ceea ce condiționează frecvența trecerii unilaterale în cont a TVA, cu fraudarea ulterioară a bugetului prin restituirile TVA.

• Problema majoră la executarea veniturilor prognozate spre încasare la BPN este soldul cumulativ al restanțelor contribuabililor la stingerea obligațiilor fiscale, care la 31.12.2009 a constituit 1050,3 mil. lei, fiind în creștere cu 163,3 mil. lei față de 31.12.2008.

• Au existat mai multe rezerve privind asigurarea stingerii obligațiilor fiscale prin suspendarea operațiunilor de pe conturile bancare ale contribuabililor, care, de fapt, au fost ratate în urma unor deficiențe admise de unele subdiviziuni ale SFS.

• Modul de lichidare a restanțelor obligațiilor fiscale prin sechestrarea bunurilor, la momentul actual, a devenit neeficient, fiind acumulate bunuri sechestrate în sumă de 155,5 mil. lei, care nu sînt comercializate din mai multe motive, printre care este lipsa unei conlucrări adecvate între SFS și organele cu drept de comercializare a bunurilor privind verificările periodice și anuale care urmau a fi fixate în acte.

• Unele IFST i-au facilitat pe unii contribuabili restanțieri prin încheierea de noi contracte de eșalonare a obligațiilor fiscale, nefiind executate clauzele contractelor precedente.

• În anul 2009 preponderent s-au efectuat controale fiscale prin metoda verificării camerale și verificării tematice, care au constituit, respectiv, 28,5% și 34,6 % din numărul total de controale, totodată fiind reduse verificările totale, care au un efect mai sporit asupra acumulării veniturilor fiscale.

• Unii colaboratori ai IFST au avut o atitudine superficială față de întocmirea actelor de control, iar alții față de constatarea situației existente în activitatea contribuabilului.

• Prin deciziile adoptate, nu în toate cazurile sancțiunile au fost aplicate corespunzător încălcărilor stabilite, în unele cazuri acestea fiind denaturate.

• Existența devierilor între datele din Registrul fiscal, ținut de SFS, și Registrul de stat, ținut de Camera Înregistrării de Stat, denotă faptul că în prezent nu toți contribuabilii dețin coduri fiscale.

• Măsurile întreprinse de SFS față de contribuabilii care în mod sistematic admit încălcarea prevederilor legale privind întocmirea și prezentarea dărilor de seamă nu sînt adecvate pentru a reduce fenomenul evaziunilor fiscale și al eschivărilor de la achitarea în termen a obligațiilor fiscale, fapt ce duce la micșorarea veniturilor.

• SFS, pe lângă funcțiile de bază, i s-au atribuit și funcțiile de comercializare a bunurilor confiscate, care, în condițiile create de existența multiplelor probleme ce țin de procesul de primire-predare, depozitare, păstrare, verificare și, ulterior, comercializare a acestora, nu pot fi executate pe deplin și cu

maximă eficiență, nedispunând de suficiente capacități structurale. Astfel, problemele țin, în special, de: neglijarea de către unele IFST a evaluărilor bunurilor confiscate efectuate de organele competente și împuternicite; conlucrarea ineficientă a SFS cu organele cu drept de confiscare a bunurilor, inclusiv neverificarea datelor; evidența și documentarea neadecvată a procesului de transmitere-predare; controlul neadecvat și insuficient asupra calității și integrității bunurilor confiscate; confiscarea bunurilor care n-au nici o valoare; transmiterea cu titlu gratuit unor organe de stat a bunurilor confiscate; neclaritățile în unele acte normative referitor la problema respectivă.

- Neconlucrarea adecvată a unor IFST cu autoritățile administrației publice locale. Astfel, percepții fiscale din cadrul primăriilor, precum și contribuabilii nu se familiarizează cu prevederile legale ce țin de calcularea și achitarea impozitelor și taxelor locale. Nivelul neadecvat al controalelor fiscale asupra corectitudinii și plenitudinii calculării și achitării impozitelor și taxelor locale motivează pe unii contribuabili să se eschiveze de la plata acestora, astfel reducându-se veniturile pasibile încasării la bugetele respective.

- Activitatea de antreprenariat în bază de patentă influențează direct și negativ asupra încasării veniturilor la bugetele de toate nivelurile. Astfel, deși unii titulari de patentă au cifra de afaceri, în medie pe an, de la câteva mii pînă la 1,0 mil. lei, fapt care nu se încadrează în bazele juridice ale utilizării patentei, aceștia nu-și modifică forma organizatorico-juridică, condiționînd direct apariția riscului de fraudă și evaziune fiscală.

- Nemonitorizarea adecvată de către SFS a tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior la comercializarea unor produse (carne, pește, citrice etc.) cauzează inițierea de către unii contribuabili a schemelor de evaziune fiscală, a căror verificare post-factum, nu în toate cazurile, ar putea asigura recuperarea la buget a veniturilor ratate. Totodată, sancțiunile și instrumentele aplicate de către SFS (posturile fiscale) nu-i împiedică pe unii agenți economici de la încălcarea repetată a legislației fiscale.

I. INTRODUCERE

Auditul veniturilor administrate de către organele SFS în perioada anului 2009 a fost efectuat în conformitate cu art. 28 și art. 31 din Legea Curții de Conturi¹ și în baza Programului activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2010.

---

¹ Legea Curții de Conturi nr.261-XVI din 05.12.2008.

Auditul a fost inițiat pentru a constata modul în care au fost colectate veniturile administrate de SFS, dacă pe parcursul anului 2009 au existat probleme la acumularea veniturilor fiscale și cum SFS administrează veniturile, cît de corect unii contribuabili respectă legislația fiscală și care sînt oportunitățile de a îmbunătăți eficacitatea sistemului actual și a proceselor de colectare a veniturilor.

Responsabilitatea conducerii SFS: organizează și efectuează administrarea fiscală; își exercită atribuțiile, obligațiile, drepturile; colaborează cu autoritățile publice și poartă răspundere pentru exercitarea neconformă a funcțiilor și drepturilor abilitate în temeiul, în limitele și în conformitate cu prevederile Codului fiscal², Legii serviciului public³ și ale altor legi corespunzătoare.

---

² Codul fiscal, aprobat prin Legea nr.1163-XIII din 24.04.1997 (în continuare – Codul fiscal).

³ Legea serviciului public nr.443-XIII din 04.05.1995.

Responsabilitatea echipei de audit a constat în auditarea activității de administrare fiscală și în exprimarea concluziilor asupra modului în care au fost colectate veniturile la BPN, precum și asupra regularității și veridicității operațiunilor fiscale.

Obiectivele de audit

Obiectivul general: evaluarea oportunității și eficacității sistemului actual și a proceselor de colectare a veniturilor, înregistrarea și raportarea veniturilor.

Obiectivul principal: evaluarea modului de acumulare și administrare a veniturilor fiscale de către organele SFS, precum și a procesului de evidență, întocmire și prezentare a rapoartelor veniturilor acumulate.

Obiectivele specifice: evaluarea legalității și regularității administrării veniturilor fiscale, nivelului de organizare și verificare de către IFPS a evidenței încasărilor în BPN și a respectării normelor, instrucțiunilor privind acumularea și evidența veniturilor în cadrul structurilor teritoriale. Concomitent, în cadrul acestor evaluări se va determina, după caz, legalitatea acțiunilor unor contribuabili la achitarea impozitelor și taxelor.

II. PREZENTARE GENERALĂ

Structura și volumul veniturilor de stat este o parte componentă a procesului fiscal, care, la rândul său, reprezintă reglementarea în baza normelor de drept a unei părți a procesului bugetar.

Administrarea fiscală reprezintă activitatea organelor de stat împuternicite și responsabile de asigurarea colectării depline și în termen a impozitelor și taxelor, a penalităților și amenzilor în bugetele de toate nivelurile.

Conform Codului fiscal, IFPS pe lângă Ministerul Finanțelor și cele 35 de IFST, subordonate IFPS, sînt unele din cele 4 autorități care exercită atribuții de administrare fiscală. IFPS pe lângă Ministerul Finanțelor și IFST reprezintă SFS.

Modul de funcționare a SFS, de aprobare a structurii, personalului scriptic și a fondului de retribuire a muncii, precum și modul de atribuire a gradelor de calificare funcționarilor săi sînt stabilite în Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1736 din 31.12.2002.⁴

---

⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 1736 din 31.12.2002 „Cu privire la reglementarea activității organelor Serviciului Fiscal de Stat”.

Structura organizatorică a SFS se aprobă de Guvern, iar raza de activitate a organelor fiscale teritoriale și raza de deservire a contribuabililor – de către IFPS pe lângă Ministerul Finanțelor.

Sarcina de bază a SFS constă în exercitarea controlului asupra respectării legislației fiscale, calculării corecte, vărsării depline și la timp la buget a sumelor obligațiilor fiscale.

Obiectivele principale ale SFS: asigurarea echității, stabilității și transparenței fiscale, extinderea în continuare a bazei impozabile.

Obiectivele specifice:

► Realizarea veniturilor BPN, prin îmbunătățirea continuă a nivelului conformării voluntare a contribuabililor;

► Prestarea serviciilor de informare și asistență către contribuabili, în scopul înțelegerii și aplicării corecte a legislației fiscale;

► Formarea de resurse umane competente și motivate;

► Prevenirea și combaterea evaziunii și fraudei fiscale;

► Dezvoltarea tehnologiilor de informare și comunicare.

III. CONSTATĂRI, CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. Modul de aprobare a veniturilor administrate de SFS

Pentru a-și orienta activitatea spre realizarea obiectivului de colectare a veniturilor în anul 2009, Ministerul Finanțelor a elaborat și aprobat planuri pe termen scurt, cu tendințe de realizare. SFS, fiind responsabil de executarea planurilor, a întreprins măsuri pentru realizarea rezultatelor planificate, însă unele din acestea nu s-au soldat cu succes. Unele IFST au obținut rezultatele preconizate, însă altele nu. Incapacitatea SFS de a obține rezultatele planificate a fost cauzată de situația economico-financiară a contribuabililor, precum și de ineficiența controlului intern din cadrul subdiviziunilor SFS.

Toate acestea au făcut posibile modificările în actele normative și legislative, prin diminuarea obligațiilor de colectare a veniturilor atât la nivel local, cât și la nivel central.

În corespundere cu Legea bugetului de stat pe anul 2009⁵, Ministerul Finanțelor, prin scrisoarea nr.02/3-13/2 din 06.02.2009, a remis, pentru administrare, SFS planul inițial al veniturilor la componenta de bază a bugetului de stat și ale BUAT în sumă de 5,31 mlrd.lei și, respectiv, 1,14 mlrd.lei (în total – 6,44 mlrd.lei).

---

⁵ Legea bugetului de stat pe anul 2009 nr.244-XVI din 21.11.2008 (cu modificările ulterioare; în continuare – Legea nr.244-XVI).

Prin scrisoarea nr.06/3-13/2 din 19.01.2010, Ministerul Finanțelor a remis planul precizat la situația din 31.12.2009, reieșind din Legea nr.82-XVIII din 03.12.2009⁶. Ca urmare, au fost operate rectificări practic la toate componentele bugetului consolidat. Astfel, **comparativ cu estimările inițiale, veniturile bugetului de stat au fost diminuate cu 1,00 mlrd.lei**, iar veniturile BUAT – majorate cu 1,36 mlrd.lei. Analiza planificării și executării veniturilor administrate de SFS se prezintă în Tabelul nr.1

⁶ Legea nr.82-XVIII din 03.12.2009 „Pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2009 nr.224-XVI din 21.11.2008”.

Tabelul nr.1

Analiza planificării și executării veniturilor administrate de SFS în anul 2009

mii lei

Nr. d/o	Denumirea	Planul pe a.2009			Executat 2009	Devieri, executat față de plan		% executare față de plan		Executat 2008	Devieri 2009/2008 mii lei	Devieri 2009/2008 %
		inițial	modificat	devieri		inițial	modificat	inițial	modificat			
1.	Bugetul de stat	5305032,3	4311823,0	-993209,3	4304995,6	-1000036,7	-6827,4	81,1	99,8	4828954,2	-523958,6	89,1
2.	Bugetul UAT	1135809,9	2499880,1	+1364070,2	2447954,0	+1312144,1	-51926,1	215,5	97,9	2598290,8	-150336,8	94,2
Total, bugetul consolidat (bugetul de stat și bugetul UAT)		6440842,2	6811703,1	+370860,9	6752949,6	+312107,4	-58753,5	104,8	99,1	7427245	-674295,4	90,9
3.	Bugetul asigurărilor sociale de stat	6388570,9	5452580,3	-935990,6	5575250,2	-813320,7	+122669,9	87,3	102,2	5398115,4	+177134,8	103,2
4.	Fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală	1582000,0	1310260,0	-271740	1339179,5	-242820,5	+28919,5	84,7	102,2	1121928,4	+217251	119,4
Total, bugetul public național		14411413,1	13574543,4	-836869,7	13667379,3	-744033,8	+92835,9	94,8	100,7	13947288,8	-279909,6	98,0

Sursă: Rapoartele Serviciului Fiscal de Stat

Concluzii: Rectificările operate au fost cauzate, în special, de tendințele negative la nivel macroeconomic, generate de efectele crizei financiare; echilibrarea angajamentelor asumate cu cele real executate; managementul neadecvat din partea organelor SFS, ceea ce determină reducerea încasărilor în buget prin diminuarea veniturilor și, respectiv, majorarea deficitului bugetar.

Recomandări:

1. Ministerul Finanțelor, la elaborarea planului privind încasările de venituri la BPN, să analizeze factorii care au influențat negativ asupra executării planului pe anul precedent, stabilind realitatea planului următor cu tendințe de creștere.

2. Conducerea IFPS să examineze regulat și să întreprindă măsuri adecvate față de factorii de decizie, care, neobiectiv și sistematic, înregistrează neexecutări ale planului aprobat.

2. Executarea veniturilor administrate de SFS în plan bugetar

Veniturile administrate de SFS practic sînt acumulate în totalitatea bugetelor ce constituie BPN, căruia, datorită acestui fapt, îi revine un rol important în activitatea de colectare. În mare măsură, atît contribuabilii, cît și SFS, la executarea veniturilor, au utilizat un șir de acte normative elaborate și aprobate pentru fiecare buget în parte. Obligațiunile prevăzute în actele normative privind executarea veniturilor în plan bugetar au fost respectate de către o parte din agenții economici, altă parte ignorîndu-le. Nivelul încasărilor la BPN a fost redus față de perioadele precedente, iar la BS și BUAT nu s-au acumulat veniturile planificate, cauzele fiind multiplele modificări în actele normative, măsurile neadecvate întreprinse de către SFS la administrarea veniturilor, nivelul planurilor aprobate pentru unii contribuabili. Toate acestea condiționează schimbarea volumului de încasări și venituri, precum și dificultăți la elaborarea planurilor de venituri pe termen lung.

Printre obiectivele prioritare ale SFS rămîne a fi asigurarea părții de venituri la plățile administrate de organele fiscale. Astfel, pe parcursul anului 2009, rezultatele obținute față de angajamentele asumate au generat realizarea planului de venituri la bugetul public național, în ansamblu pe țară, la

nivel de 100,7%, suma veniturilor acumulate constituind 13667,4 mil.lei.

2.1. Rolul SFS și contextul în care au fost acumulate veniturile

Rolul SFS este determinant în toate sferile de activitate, inclusiv în activitatea financiară a Republicii Moldova.

De activitatea SFS depinde, în mare măsură, situația financiară generală din Republica Moldova, fapt care se explică prin următoarele:

► Cota SFS la formarea veniturilor bugetare ale Republicii Moldova în anul 2009 a constituit 58,1%, variația anuală a căreia este, în fond, ne semnificativă – de 3-4 puncte procentuale. Această cotă, chiar dacă s-ar putea diminua pe termen mediu și lung, își va menține rolul determinant în sectorul acumulării veniturilor.

► Prin activitatea sa, SFS contribuie la acumularea veniturilor la toate componentele BPN.

Ponderea veniturilor administrate de SFS în totalul componentelor BPN se prezintă în Tabelul nr.2.

Tabelul nr.2

Ponderea veniturilor administrate de SFS în totalul componentelor BPN pe anul 2009

mil.lei

Nr. d/o	Denumirea bugetului	Venituri încasate		Ponderea în totalul veniturilor BPN
		total	administrate de SFS	
1.	Bugetul public național	23517,7	13667,4	58,1
2.	Bugetul de stat	13812,1	4305,0	31,2
3.	Bugetul unităților administrativ-teritoriale (fără transferuri)	2670,3	2448,0	91,7
4.	Bugetul asigurărilor sociale de stat (fără transferuri)	5613,2	5575,3	99,3
5.	Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medicală (fără transferuri)	1422,1	1339,2	94,2

Sursă: Raportul Ministerului Finațelor și Raportul SFS

Datele din tabel denotă că, din veniturile totale încasate la BPN în sumă de 23517,7 mil.lei, veniturile în sumă de 13667,4 mil.lei, sau 58,1%, revin SFS. Deși veniturile BASS, FAOAM, BUAT sînt aprobate de organele respective la elaborarea bugetelor, activitatea de administrare a acestor venituri revine SFS.

Comparativ cu anul 2008, veniturile administrate de către organele SFS sînt în descreștere cu 2,0%. Astfel, din suma totală a veniturilor BPN, veniturile fiscale au constituit 13667,4 mil.lei, sau cu 279,9 mil.lei mai puțin față de anul 2008 (13947,3 mil.lei). Veniturile în anul 2009, față de anul 2008, au fost diminuate cu 150,3 mil.lei – la BUAT, și cu 523,9 mil.lei – la BS.

Un aspect important la acumularea veniturilor ține de instabilitatea actelor normative.

La formarea părții de venituri a bugetelor anuale (BS, BUAT, BASS, FAOAM) sînt utilizate un șir de acte normative. Principalele documente normative care servesc drept bază economică sînt Legile bugetelor anuale, Codul fiscal, Legea fondului rutier⁷, Legea cu privire la patenta de întreprinzător⁸ etc.

⁷ Legea fondului rutier nr.720-XIII din 02.02.1996.

⁸ Legea nr.93-XIV din 15.07.1998 „Cu privire la patenta de întreprinzător” (în continuare – Legea nr.93-XIV).

În acest context, trebuie de menționat că legislația financiară care aprobă și prin care se administrează veniturile fiscale este extrem de instabilă.

Spre exemplu, legile bugetare anuale în ultimii 3 ani au fost modificate de 2-3 ori.

Codul fiscal, principalul act normativ fiscal al Republicii Moldova, care a fost adoptat în prima variantă în anul 1997, pînă în prezent a fost modificat în proporție de 90%.

Instabilitatea actelor normative utilizate în procesul de administrare a veniturilor fiscale determină:

- elaborarea lor insuficient de argumentată pentru unii contribuabili;

- schimbarea volumului de încasări și venituri, ceea ce cauzează, pe parcursul anului, modificările bugetare;

- dificultăți în prognozarea veniturilor bugetare pe termen mediu și lung;
- decizii subiective ale organelor fiscale.

2.2. Veniturile bugetului de stat au rămas neexecutate

În totalul veniturilor acumulate la BPN și administrate de SFS, veniturile BS constituie 31,2%. În perioada anului 2009, la bugetul de stat au fost încasate venituri în sumă de 4305,0 mil.lei, față de 4311,8 mil.lei – precizate, sau 99,8%.

Comparativ cu anul 2008, veniturile bugetului de stat au fost diminuate cu 523,9 mil.lei, sau cu 10,9%. În aspect teritorial, angajamentele asumate la acest capitol n-au fost realizate de către IFS pe mun.Chișinău – în sumă de 119,8 mil.lei, și de IFS Rezina – în sumă de 2,2 mil.lei. Din numărul total de 35 de IFST, 19 IFST și-au diminuat, față de anul 2008, încasările – de la 0,4% pînă la 26,7%.

În anul 2009, veniturile bugetului de stat au fost micșorate față de planul precizat, datorită micșorării taxei pe valoarea adăugată cu 72,6 mil.lei, impozitului pe venit – cu 43,3 mil.lei și impozitului pe proprietate – cu 10,5 mil.lei.

Micșorarea impozitelor menționate este cauzată, în special, de:

- ▶ problemele ce țin de prognozarea corectă a impozitelor;
- ▶ lipsa tendințelor constante de dezvoltare a veniturilor agenților economici, determinată de criza economică;
- ▶ reducerea bazei impozabile, inclusiv prin majorarea scutirilor și restituirilor;
- ▶ manevrarea unor agenți economici cu venitul.

2.3. Veniturile bugetelor unităților administrativ-teritoriale

În totalul veniturilor BPN, administrate de SFS, veniturile BUAT au constituit 17,91%. **Conform planului precizat, pe anul 2009 s-au prevăzut venituri în sumă de 2499,9 mil.lei, însă au fost colectate în sumă de 2448,0 mil.lei, sau cu 51,9 mil.lei mai puțin decît cele planificate (2,1%). Față de anul 2008 s-a înregistrat o scădere a veniturilor BUAT cu suma de 150,3 mil.lei.**

Nu s-au încasat venituri la BUAT din partea IFS pe mun.Chișinău – în sumă de 191,3 mil.lei, IFS Basarabeasca – de 2,2 mil.lei, IFS Strășeni – de 1,02 mil.lei, IFS Ungheni – de 0,8 mil.lei.

Neexecutarea părții de venituri este determinată, îndeosebi, de loialitatea unor autorități ale administrației publice locale față de planificarea și executarea veniturilor, responsabilitatea contribuabililor din teritoriu privind achitarea impozitelor legale, managementul redus la administrarea veniturilor aferente BUAT din partea IFST și a responsabilului pe impozite din cadrul APL.

2.4. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat administrate de SFS în anul 2009 au constituit 40,8% din veniturile BPN administrate de SFS.

Planul prognozat pentru această perioadă s-a realizat la nivel de 102,2%, fiind acumulate venituri în sumă de 5575,3 mil.lei.

În perioada supusă auditului, 7 (din 35) IFST n-au realizat planul încasărilor la BASS. Cel mai redus nivel de realizare au înregistrat IFS Taraclia – 89,3%, IFS Ștefan Vodă – 96,9% și IFS Basarabeasca – 98,7%.

Deși în hotărârile precedente ale Curții de Conturi s-au semnalat probleme legate de delimitarea competențelor și funcțiilor Casei Naționale de Asigurări Sociale (în continuare – CNAS) și ale IFPS în procesul de administrare a veniturilor bugetare, această situație persistă și la momentul actual.

Au fost constatate necoincidențe în rapoartele IFPS și CNAS. Astfel, conform rapoartelor IFPS, suma veniturilor calculate constituie 4982,8 mil.lei, pe cînd potrivit rapoartelor CNAS – 5616,4 mil.lei, cu o diferență de 633,6 mil.lei.

Potrivit rapoartelor SFS, contribuțiile acceptate și transferate constituie suma de 5575,3 mil.lei, iar conform rapoartelor CNAS – 5603,7 mil.lei, cu o diferență de 28,4 mil.lei.

În mod analogic, restanța la plățile contribuțiilor la BASS la începutul anului (01.01.2009) diferă cu 8,5 mil.lei, iar restanța înregistrată la finele anului 2009 (31.12.2009) – cu 19,7 mil.lei.

Divergențele constatate sînt cauzate de lipsa concordanței dintre momentul prezentării Dării de seamă „Privind calcularea, utilizarea și transferarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat(4 BASS)” și al plasării ei în baza de date a SFS. În multe cazuri, aceasta a influențat negativ asupra situației reale a restanței și asupra măsurilor de asigurare a executării silite și a stingerii obligațiilor fiscale.

2.5. Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală

Nivelul îndeplinirii de către SFS a planului de încasare a veniturilor în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, determinat prin prevederile bugetare anuale, în anul 2009 a constituit 102,2%,

fiind încasate 1339,2 mil. lei, comparativ cu 1310,3 mil. lei planificate.

În anul 2009 nu s-a realizat planul de încasări într-un singur raion – Taraclia, nivelul de executare înregistrat fiind de 96,7%.

Potrivit analizei efectuate de audit, la acest capitol efectiv s-au încasat 1293,1 mil. lei, față de 1378,5 mil. lei calculate.

Verificările selective ale corectitudinii reflectării și veridicității datelor ce țin de evidența analitică în conturile personale ale contribuabililor relevă existența unor deficiențe neînsemnate la înregistrarea amenzilor, sancțiunilor administrative și penalităților, condiționate de înscrierile incorecte ale sumelor calculate și, respectiv, ale celor achitate.

Concluzii: *Complexitatea modului și volumului veniturilor administrate de către SFS, instabilitatea actelor normative la planificarea și executarea veniturilor în plan bugetar, conlucrarea ineficientă a organelor fiscale cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale la determinarea datelor raportate, lipsa unui sistem de gestionare a rapoartelor au influențat negativ asupra încasării veniturilor în bugetele de toate nivelurile.*

Recomandări IFPS:

3. Să efectueze analiza permanentă a executării veniturilor, stabilind punctele vulnerabile, care acționează negativ asupra activității de încasare a impozitelor în BPN.

4. În comun cu conducerea CNAS, să întocmească și să aprobe un act de verificare anuală a datelor raportate.

3. Criteriile de clasificare și modul în care au fost acumulate veniturile administrate de SFS în aspectul Clasificației bugetare

Activînd în domeniul administrării fiscale, SFS a definit sursele de formare a veniturilor și obiectivele economice care trebuiau executate în corespundere cu planurile și reglementările legale. De facto, veniturile încasate de la TVA și de la impozitul pe venit, fiind considerate cele mai importante, au fost sub așteptări. Agenții economici care practică activități legale nu și-au îndeplinit obligațiunile aferente plăților la buget. Marea majoritate a contribuabililor n-au declarat veniturile obținute, o altă parte s-au eschivat de la plata TVA, iar alții intenționat s-au implicat în pseudoactivități. Toate acestea s-au datorat lucrului insuficient în administrarea fiscală, managementului neadecvat din partea unor inspectorate, lipsei unor reglementări legale, precum și situației economico-financiare, ceea ce a determinat micșorarea veniturilor la bugetul de stat.

3.1. Criteriile de clasificare și structura veniturilor administrate de SFS

Criteriile de clasificare a veniturilor reprezintă un mecanism important de codificare a informațiilor financiar-contabile.

Reieșind din conținutul economic al veniturilor, veniturile fiscale ale statului administrate de SFS sînt venituri curente, adică prelevări cu caracter obligatoriu. Veniturile curente dețin ponderea cea mai mare în formarea bugetului, fiind încasate în baza unor prevederi legale, cu o mare valabilitate în timp, și se referă de la un an bugetar la altul.

Un rol important în acumularea veniturilor administrate de către SFS îi revine fiscalității, care se delimitează ca un sistem de percepere a impozitelor și de încasare a taxelor. Conform definiției, fiscalitatea reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a reglementărilor de natură fiscală, precum și ale aparatului fiscal, ce influențează direct sau indirect activitatea unui agent economic devenit contribuabil.

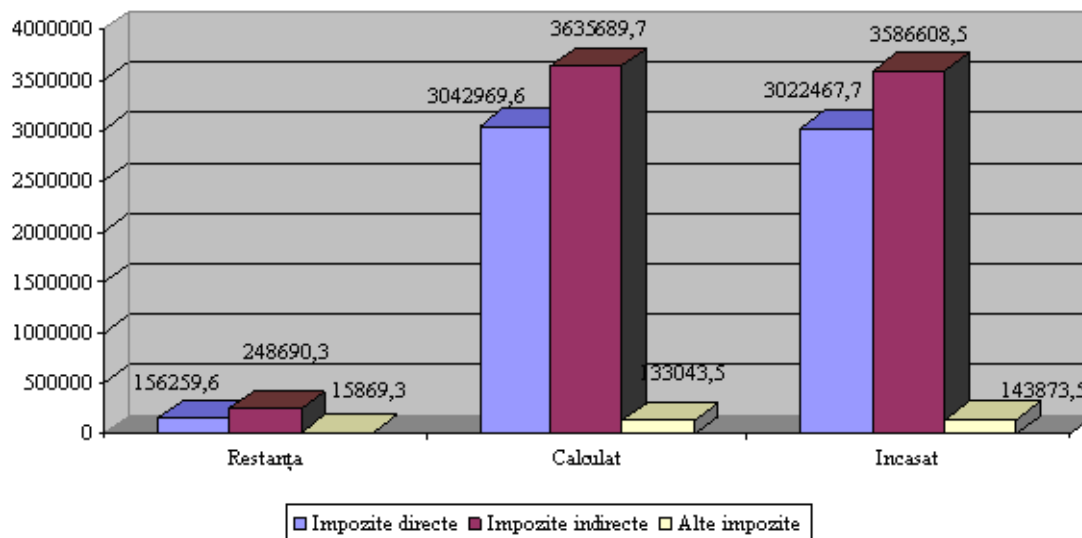
Din punct de vedere structural, gruparea impozitelor și a taxelor s-a efectuat potrivit Clasificației bugetare a veniturilor, ceea ce corespunde și ordinii în care acestea au fost plasate în bugetul de stat și în bugetele locale. Astfel, impozitele divizate în impozite directe și indirecte sînt componente ale veniturilor fiscale și, implicit, ale veniturilor curente. În categoria impozitelor directe sînt incluse cele mai importante venituri bugetare administrate de organele SFS, și anume: impozitul pe venitul din salariu, impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător reținut la sursa de plată, impozitul funciar, impozitul pe bunurile imobiliare, taxa pentru patenta de întreprinzător, taxa pentru amenajarea teritoriului etc.

Dintre impozitele indirecte mai importante se pot enumera TVA și accizele.

Din analizele efectuate reiese că în ultimii ani impozitele directe și cele indirecte dețin ponderea cea mai mare – de peste 90% în totalul veniturilor acumulate la BS și BUAT.

Nivelul impozitelor directe și impozitelor indirecte administrate de SFS în anul 2009

Figura nr.1

Sursă: Echipa de audit, în baza Rapoartelor SFS

Cît privește structura veniturilor fiscale, există deosebiri importante de la un grup de țări la altul și de la o țară la alta. Astfel, în țările dezvoltate impozitele indirecte constituie 67% din veniturile fiscale, iar cele indirecte – 33%.

Rapoartele Ministerului Finanțelor cu privire la executarea bugetului pe anul 2009 demonstrează că 70% din veniturile acumulate la bugetul de stat sînt obținute din impozitele indirecte, și doar 30% – din impozitele pe venit, profit etc. Acest fapt atestă o structură neechilibrată a bugetului și se explică, îndeosebi, prin faptul că sectorul productiv nu este echilibrat cu cererea internă. De aici reiese că economia este orientată mai mult spre consum, decît spre producere.

În totalul impozitelor directe, ponderea cea mai mare revine impozitului pe venit, precum și impozitelor și taxelor locale, iar în totalul impozitelor indirecte – TVA.

Din aceste considerente, auditul s-a axat mai detaliat asupra modului de acumulare a veniturilor din aceste impozite.

3.2. Nivelul de încasare a impozitului pe venit este în descreștere

Pentru anul 2009 a fost aprobat planul de încasare a impozitului pe venit în sumă totală de 1951,1 mil. lei, dar s-a executat în sumă de 1907,7 mil. lei, sau la nivel de 97,8%, micșorîndu-se față de anul 2008 cu 289,4 mil. lei.

Analiza impozitului pe venit atestă că suma veniturilor acumulate la bugetul de stat de la aplicarea acestui impozit a constituit 183,2 mil. lei, iar la BUAT – 1724,6 mil. lei.

Depășirea veniturilor acumulate în BUAT, față de BS, este condiționată de faptul că impozitul pe venit totalmente se achită în BUAT. Totodată, în BS, la acest capitol, urmau a fi defalcate veniturile obținute de persoanele juridice din activitatea de întreprinzător.

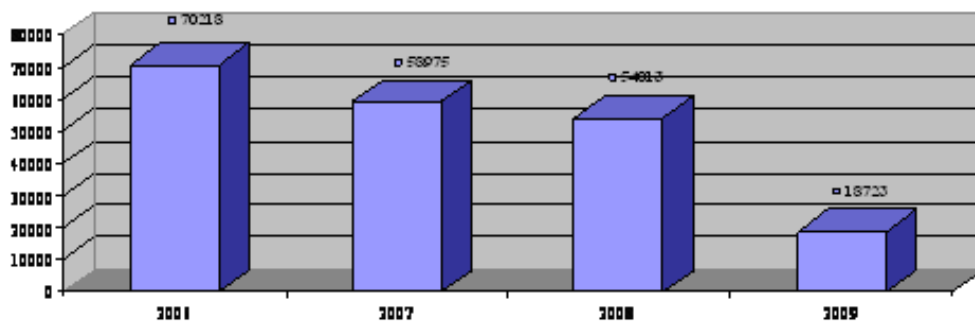
În anul 2009, defalcările respective au fost efectuate doar în sumă de 183,2 mil. lei, îndeosebi, de la rețineri din diferite plăți și tipuri de venit prevăzute în art.90, 901 și 902 din Codul fiscal. N-au fost efectuate defalcări din veniturile persoanelor juridice, gospodăriilor țărănești și întreprinzătorilor individuali. Asemenea venituri nu s-au acumulat la BS, deoarece în perioada anilor 2008-2009 subiecții menționați, conform art.15 lit.b) și lit.c) din Codul fiscal, au fost impozitați la cota „0”.

Pe lîngă aceasta, modificarea cotelor la impozitul pe venit pentru persoanele juridice este determinată de necesitatea extinderii bazei fiscale prin legalizarea veniturilor acumulate în sectorul economiei tenebre.

Aceste prevederi trebuiau realizate concomitent cu luarea măsurilor de ameliorare a disciplinei fiscale. În realitate, unele persoane juridice nu prezentau SFS declarațiile cu privire la impozitul pe venit, deși, conform art.83 alin.(2) lit.c) din Codul fiscal, persoanele juridice sînt obligate să prezinte aceste declarații, indiferent de prezența obligației privind achitarea impozitului.

Dinamica depunerii declarației cu privire la impozitul pe venit de către persoanele juridice pe anii 2006-2009 se prezintă în Figura nr.2.

Figura nr.2

Sursă: *Echipa de audit, în baza datelor sistemului informațional al SFS*

Notă: *Informația pe anul 2009 este incompletă, datorită includerii tardive în baza de date a informației.*

Deși numărul contribuabililor în anul 2008, față de anul 2006, a fost în creștere, numărul declarațiilor s-a micșorat cu 16205, iar la situația din 31.12.2009 erau depuse 54013 declarații cu privire la impozitul pe venit, sau cu 4962 mai puține decât în anul 2007. O situație analogică se atestă și la declararea veniturilor.

Cea mai mare pondere în veniturile provenite din impozitul pe venit în anul 2009 ține de impozitul pe venitul din salariul persoanelor fizice, care a constituit 42,3 mil.lei, sau cu 17,5 mil.lei mai puțin față de anul 2008.

Analiza efectuată denotă că în această perioadă, salariile fiind în creștere, suma veniturilor din impozitul pe salariu s-a micșorat. Situația dată este influențată de următorii factori.

► Nu se menține ponderea de creștere a salariilor la creșterea impozitului. Astfel, conform datelor Ministerului Finanțelor, salariul mediu în anul 2009 a crescut cu 22%, pe când încasările s-au micșorat cu 1,2%.

► În scopul susținerii persoanelor cu venituri mici și trecerii treptate a poverii asupra populației cu venituri medii și mai sus de medii, în perioada anilor 2005-2009, a fost modificată grila de impozitare a persoanelor fizice și s-a efectuat majorarea treptată a sumei scutirilor anuale personale de la 3960 lei (în anul 2005) până la 4500 lei (în anul 2006) și 5400 lei (în anul 2007). În anii 2007-2008, scutirea a constituit 6300 lei, iar în anul 2009 – 8100 lei.

► Aplicarea mai multor cote de impozitare a veniturilor persoanelor fizice.

Astfel, până în anul 2008 această cotă a variat și s-a redus de la 10% (în anul 2004) până la 7% (în anul 2007) pentru veniturile anuale de la 16200 lei până la 21000 lei. În anii 2008-2009 s-au utilizat 2 cote de impozitare a veniturilor: 7% – pentru impozitarea veniturilor până la 25200 lei, și 18% – pentru impozitarea veniturilor mai mari de 25200 lei.

Printre alte probleme și nereguli constatate de audit, precum și de către auditul intern al IFPS privind veniturile din impozitul pe venit, pot fi menționate următoarele:

1. Declarațiile prezentate de către unii agenți economici conțin, în unele cazuri, erori ce țin de completare, cum ar fi: necompletarea deplină a declarației, cu excluderea anumitor rînduri; unii agenți economici nu reflectă corect suma pierderilor fiscale; în unele cazuri, la prezentarea repetată a declarațiilor VEN-04, nu se anulează declarațiile prezentate anterior, fapt ce modifică informația generalizată în sistemul informațional al SFS.

2. Nu întotdeauna sînt utilizate toate măsurile legale față de persoanele care au ignorat obligațiunea de a prezenta declarația cu privire la impozitul pe venit.

3. Unele IFST nu în toate cazurile întocmesc acte de control la verificarea obligațiunii privind impozitul pe venitul persoanelor fizice.

4. Nu întotdeauna se întocmesc acte de control la momentul verificării corectitudinii întocmirii declarației cu privire la impozitul pe venit în cazul necesității restituirii plăților achitate în plus.

5. IFST verifică cu întârziere de la 1-2 ani informațiile privind obligațiunile persoanelor fizice față de declarațiile prezentate.

Concluzii: *SFS a întreprins unele măsuri în vederea acumulării veniturilor de la impozitul pe venit, dar, ținînd cont de neregulile constatate, precum și de administrarea neadecvată din partea unor IFST, aceste venituri au fost diminuate atît față de încasările din perioada precedentă, cît și față de cele aprobate. Prelucrarea întîrziată a informației privind declarațiile persoanelor fizice, admiterea unor erori la completarea declarațiilor de către persoanele juridice vor determina continuarea micșorării veniturilor din această sursă.*

Recomandări IFPS:

5. Să întreprindă măsuri asupra executării planului de încasări ale impozitului pe venit.

6. Să analizeze și să întreprindă măsuri adecvate privind accelerarea procesului de verificare a declarațiilor prezentate de către contribuabili, precum și față de persoanele care ignoră obligațiunea de prezentare a declarației cu privire la impozitul pe venit.

7. În comun cu Ministerul Finanțelor, să analizeze procesul de acordare a facilităților fiscale la impozitul pe venit în ultimii 5-10 ani, precum și experiența altor state la aplicarea acestui impozit, și să inițieze propuneri de îmbunătățire, inclusiv examinarea oportunității implementării cotei unice la impozitul pe venitul persoanelor fizice.

3.3. Managementul și administrarea TVA

TVA reprezintă o impunere pe consum cu caracter general, care se aplică o singură dată asupra produselor, indiferent dacă acestea reprezintă bunuri de consum sau mijloace de producție, precum și asupra serviciilor. Veniturile de la TVA constituie 48,9% din suma tuturor veniturilor administrate de SFS.

3.3.1. Executarea veniturilor de la aplicarea TVA

În anul 2009, în BPN au fost prognozate venituri de la aplicarea TVA în sumă totală de 3371,8 mil lei, dar au fost colectate 3299,1 mil.lei, sau cu 2,2% mai puțin decât cele planificate.

Cu excepția UTA Găgăuzia, care direct acumulează TVA în bugetul local, veniturile de la TVA sînt totalmente acumulate în bugetul de stat.

Mai puține încasări de TVA decât obligațiunile asumate s-au înregistrat în raioanele: Orhei – 27,8%, Briceni – 27,3%, Edineț – 25,9%, Rîșcani – 8,1%.

Conform datelor IFPS, în anul 2009, la BPN au fost calculate venituri de la TVA în sumă de 3507,8 mii lei, fiind încasate cu 208,8 mil.lei mai puțin decât suma calculată. Față de anul 2008, veniturile de la TVA s-au majorat cu 111,3 mil.lei, sau cu 3,5%. Cele menționate se explică prin:

► Situația economică precară la nivel național și, îndeosebi, la unii contribuabili.

► Nevalorificarea deplină a posibilităților IFPS și ale instituțiilor subordonate privind acumularea încasărilor de la TVA.

► Prezența evaziunilor fiscale la plata TVA.

3.3.2. Modul în care a fost gestionată și administrată TVA

Dispozițiile generale, subiecții și obiectele impozabile, modul de calculare și achitare a TVA, livrările scutite și impozitarea la cota „0”, termenele obligației fiscale, precum și administrarea TVA sînt prevăzute în 25 de articole ale Titlului III din Codul fiscal.

Auditul a constatat că controlul ineficient și măsurile neadecvate întreprinse de către unele IFST, nerespectarea obligațiilor fiscale de către unii contribuabili, precum și imperfecțiunea și neclaritatea unor norme tratate în legislație au generat probleme, nereguli și încălcări în domeniul încasării veniturilor de la TVA, după cum urmează.

• Referitor la înregistrarea subiecților impozabili

Conform art.112 alin.(1) din Codul fiscal, subiectul care desfășoară activitatea de întreprinzător, cu excepția autorităților publice, și a efectuat livrări de mărfuri și servicii în sumă ce depășește 300,0 mii lei este obligat să se înregistreze ca plătitor TVA.

Unii contribuabili, efectuînd livrări mai mult decât suma stabilită, nu s-au înregistrat ca plătitori TVA, deși IFST dispun de pîrghii pentru depistarea acestora. Se menționează că SFS nu conlucrează în această direcție cu Biroul Național de Statistică. Astfel, conform declarației cu privire la impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător, prezentată la IFS Hîncești pe anul 2008, agentul economic S.C. „Uniagromin” S.R.L. (c/f 1005605002814), care a obținut venituri în sumă de 1268,4 mii lei, depășind limita stabilită, încă din anul 2008 pînă la momentul actual nu este înregistrat ca plătitor TVA.

Totodată, verificările selective efectuate în sistemul informațional al SFS au stabilit un caz în care s-au atribuit mai multe coduri TVA.

Spre exemplu, Î.M. „Lion-Grup” (c/f 10026000031009) dispune de 2 coduri TVA (nr.0502391 – din 07.03.2009, nr.05024 – din 24.05.2009, nr.7800050 – din 28.12.2000). **Totodată, unii agenți economici, în una și aceeași zi, au fost și înregistrați, și anulați ca subiecți ai impunerii TVA** (S.R.L. „Gherma angro”, c/f 1008602007392; Î.I. „Nicolaie Eșanu”, c/f 1005606005764, și S.R.L. „Comcaro”, c/f 1004606003279).

După înregistrarea agenților economici ca plătitori TVA nu se efectuau vizite fiscale, conform ordinului IFPS nr.207 din 30.10.2006. La Oficiul Fiscal Centru al mun.Chișinău, verificările selective au constatat că în multe dosare ale contribuabililor înregistrați în anul 2009 ca subiecți ai impunerii TVA lipsesc actele de vizită fiscală (S.C. „Anges Tur” S.R.L., c/f 100760006244; S.R.L. „Sforexstal”, c/f 1007600053734; S.C. „Cordim Service” S.R.L., c/f 1007600065599; S.R.L. „Avantabios”, c/f

1008600026407; S.R.L. „Media Sănătate”, c/f 1008600016842 etc.).

IFS Ialoveni n-a efectuat vizite fiscale la 8 agenți economici după înregistrarea lor ca plătitori TVA, iar la 5 – nici după schimbarea fondatorilor. Același inspectorat, la înregistrarea unor agenți economici ca subiecți ai impunerii TVA, **a acceptat contractele de locațiune și actele de predare-primire a încăperilor, întocmite neregulamentar.**

• **Referitor la anularea înregistrării ca plătitor TV**

Anularea înregistrării ca plătitor TVA se efectuează în temeiul art.113 al Codului fiscal, dacă livrările în perioada de 12 luni consecutive nu a depășit plafonul de 100,0 mii lei și s-au efectuat în conformitate cu criteriile stabilite de IFPS. **La examinarea selectivă a cazurilor privind anularea înregistrării în calitate de plătitor TVA, s-a constatat că:**

Indicațiile interne elaborate și aprobate de IFPS nu sînt ajustate la prevederile Codului fiscal.

Astfel, prin circularele IFPS nr.17-13-02/01-814 din 28.02.2003⁹ și nr.17-13-02/1-1027)¹² din 19.03.2004¹⁰, s-au adus la cunoștință (fără modificări) inspectoratelor fiscale de stat teritoriale că anularea plătitorilor TVA se efectuează în cazul cînd suma livrărilor nu depășește 200,0 mii lei, pe cînd Codul fiscal prevede la momentul actual suma de 100,0 mii lei.

⁹ Circulara IFSP nr. 17-13-02/01-814 din 28.02.2003 „Privind procedura de înregistrare ca plătitor de TVA, precum și inițierea acțiunilor de anulare a înregistrării”.

¹⁰ Circulara IFSP nr. (17-13-02/1-1027)12 din 19.03.2004 „Privind anularea înregistrării termenelor de prezentare a declarației TVA și achitarea impozitelor la anularea înregistrării în calitate de plătitor de TVA”.

Nu sînt efectuate vizite fiscale la anularea înregistrării agenților economici ca plătitori TVA.

Pentru neprezentarea declarației privind TVA, decizia de anulare a contribuabilului s-a adoptat de către conducerea OF Centru, în baza unui act de control tematic din oficiu, întocmit de inspectorul fiscal de stat, care ulterior era remis prin poștă pe adresa juridică a agentului economic.

Auditul, prin analiza bazei de date a SFS, a identificat 7 agenți economici care au înregistrat livrări pe facturi fiscale după anularea înregistrării ca plătitor TVA în sumă totală de 26,1 mil.lei, fapt ce a contribuit la trecerea în cont a TVA majorată cu suma de 4,4 mil.lei.

Astfel, S.R.L. „Chimcaragro” (c/f 1008600008694), la 27.01.2009, a fost anulată ca plătitor TVA, însă de la 29.01.2009 pînă la 03.02.2009 a efectuat livrări pe 6 facturi fiscale în sumă totală de 11958,3 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 1993,1 mii lei, care a fost trecută în cont la 6 agenți economici, înregistrați ca plătitori TVA. Analogic, S.R.L. „Comcaro” (c/f 1004606003279), la data de 01.03.2009, a fost anulată ca plătitor TVA, dar în perioada de la 23.03.2009 pînă la 29.12.2009 a efectuat livrări în sumă de 12502,2 mii lei, inclusiv TVA în sumă de 2087,3 mii lei, care a fost trecută în cont la 12 agenți economici.

În mod analogic au efectuat trecerea în cont a TVA la agenții economici și ceilalți 5 agenți cărora li s-a anulat înregistrarea ca plătitor TVA.

Anterior, 1 (din cei 7) agenți economici au fost incluși de către SFS în lista firmelor fantomă. Includerea în lista firmelor fantomă s-a efectuat în termen de la 1 lună pînă la 5 luni din momentul anulării înregistrării ca plătitor TVA.

În anul 2009, în sistemul infomațional al SFS s-au înregistrat și alte livrări pe facturi fiscale după anularea înregistrării ca plătitor TVA în sumă de 35,9 mil.lei, cu trecerea în cont a TVA în sumă de 5,9 mil.lei, care nu au fost anulate de SFS.

SFS nu a urgentat efectuarea controalelor fiscale la agenții economici în cauză, care, după cum denotă responsabilii de la IFSP, vor fi excluși de la trecerea în cont în urma controalelor fiscale. Potrivit reglementărilor legale, controale fiscale se efectuează minimum o dată în doi ani, iar acest fapt majorează riscul restabilirii mijloacelor respective la buget.

În toate cazurile, inițiativa de anulare a înregistrării ca plătitor TVA a parvenit din partea SFS, fiind motivată prin neprezentarea în termenele stabilite a declarației privind TVA și prin faptul că agentul economic nu este situat pe adresa juridică indicată în documentele de constituire.

Unele IFST, pînă a decide asupra faptului anulării înregistrării ca plătitor TVA, nu examinează toate circumstanțele privitor la cauzele situației create.

În acest sens, exemplificăm cazul S.R.L. „Comcaro”, care, prin decizia OF Botanica nr.16 din 27.02.2009, a fost anulată ca subiect al impunerii TVA pentru neprezentarea declarațiilor privind TVA pe lunile octombrie, noiembrie, decembrie 2008. De facto, acest agent economic continua activitatea, efectuînd în perioada februarie-iunie 2009 livrări impozabile în sumă totală de 7844,0 mii lei. În luna

iunie 2009, întreprinderea a fost inclusă în lista întreprinderilor delictive, pentru neafierea pe adresa juridică respectivă, deși în baza de date a inspectoratului erau înregistrate toate tranzacțiile efectuate de către aceasta. La 26.08.2009, întreprinderea în cauză a adresat oficiului fiscal o cerere privind restabilirea ca subiect al impunerii TVA, și numai după aceasta oficiul fiscal a inițiat controlul fiscal la 23.11.2009, adoptând decizia de înregistrare, cu aplicarea amenzii pentru nedeclararea adreselor, neînregistrarea în calitate de subiect al impunerii TVA și pentru întocmirea incompletă a dărilor de seamă, în sumă totală de 755,4 mii lei, care n-a fost achitată pînă la momentul finalizării auditului.

Referitor la cazurile de anulare a înregistrării ca subiect al impunerii TVA, în unele cazuri, SFS nu aplică această normă, motivînd prin faptul că, potrivit prevederilor art.113(2) din Codul fiscal, SFS este în drept, dar nu este obligat, să inițieze acțiuni de anulare. Prevederea „este în drept”, dar „nu este obligat” există în mai multe articole ale Codului fiscal, cu care inspectorii fiscali manipulează.

Astfel, Î.S. „Serviciul Veterinar de Stat pentru Frontieră și Transport (c/f 1003600112004) a înregistrat în decurs de 12 luni livrări mai mici de 100,0 mii lei în sumă doar de 1548 lei și, deși, conform actului din 19.03.2009, urma a fi anulată ca plătitor TVA, pînă la finalizarea auditului nu s-a anulat.

IFS Hîncești n-a întreprins măsuri privind anularea înregistrării ca plătitor TVA a agentului economic S.R.L. „Alcos Grup” (c/f 1003605003253), care nu prezintă la organul fiscal declarații privind TVA din luna noiembrie 2008.

• Referitor la prevenirea evaziunilor fiscale

În baza rezultatelor controalelor efectuate, în perioada supusă auditului, SFS a întreprins unele măsuri pentru contracararea evaziunilor fiscale comise de diferiți agenți economici care au relații cu întreprinderi care practică pseudoactivitate. Au fost inițiate un șir de acțiuni în instanța de judecată privind anularea tranzacțiilor cu întreprinderile fantomă, în rezultatul cărora, potrivit datelor IFPS, s-a restabilit la buget suma de 8,5 mil.lei. Cu toate acestea, **încă nu este pe deplin contracarat fenomenul evaziunilor fiscale prin intermediul firmelor fantomă. Astfel, pe parcursul anului 2009, SFS a înregistrat 109 firme fantomă, din care 64 – anterior înregistrate ca plătitori TVA. Majoritatea firmelor fantomă sînt înregistrate la IFS pe mun.Chișinău – 77%, după care la IFS pe mun.Bălți – 10% și IFST – 13%.** Acestea s-au înregistrat într-o listă separată, inclusă în sistemul informațional al SFS de uz intern. Cele mai frecvente cazuri de includere în lista firmelor fantomă au fost motivate prin „Activitatea de către persoane neidentificate și neîmputernicite”.

Pînă la momentul actual n-a fost elaborat și aprobat la nivel central un act normativ privind depistarea firmelor cu pseudoactivitate (fantomă), argumentarea fictivității operațiunilor și excluderea de la decontări cu bugetul a tranzacțiilor efectuate, precum și responsabilitatea părților în tranzacțiile efectuate.

Lipsa acestor prescripții nu i-a împiedicat pe unii agenți economici să prelungească relațiile cu firmele fantomă privind diminuarea TVA. Astfel, analiza efectuată în baza datelor sistemului informațional al SFS a relevat că **38 de agenți economici au efectuat cele mai mari procurări de la 64 firme fantomă în sumă de 842,5 mil.lei, diminuînd TVA, prin trecerea în cont, cu suma de 140,4 mil.lei.** Printre aceștia se menționează S.A. „Basarabia Nord” (c/f 1002602004366), care a efectuat procurări de la 11 firme fantomă (inclusiv 6 procurări de la S.R.L. „Valsavcom”), pe parcursul anului 2009, în sumă de 102,8 mil.lei, fiind trecută în cont TVA în sumă de 17,1 mil.lei; S.C. „Market Sistem Plus” S.R.L. (c/f 10036000103239) – respectiv, de la 11 firme (inclusiv 4 procurări de la S.R.L. „OLGLOCM”), în sumă de 99,5 mil.lei, trecîndu-se în cont TVA în sumă de 16,6 mil.lei; Î.M. „Pompey Trading House” S.R.L. (c/f 1002600018800) – de la 15 firme (inclusiv de la S.R.L. „Retimno”, S.R.L. „Eskin Construct”, S.C. „Serfis-Prim” S.R.L.), în sumă de 88,8 mil.lei, cu trecerea în cont a TVA în sumă de 14,8 mil.lei; S.R.L. „Cvint S” (c/f 1004600035779) – de la 14 firme (inclusiv 3 procurări de la S.R.L. „Comercial Grup”), în sumă de 73,7 mil.lei, fiind trecută în cont TVA în sumă de 12,3 mil.lei; Î.M. „Accent Electronix” S.A. (c/f 10036000023124) – de la 37 de firme (inclusiv 9 procurări de la S.R.L. „Tricdimimpex”, 5 – de la S.R.L. „Laura”, 4 – de la S.R.L. „Comercial grup”), în sumă de 55,0 mil.lei, cu trecerea în cont a TVA în sumă de 9,2 mil.lei etc.

Cele mai semnificative livrări către diferiți agenți economici au fost efectuate de următoarele firme fantomă: S.C. „Valsavcom” S.R.L. (c/f 1007600033905), care pe tot parcursul anului 2009 a realizat livrări pe 70 facturi fiscale în sumă de 169,0 mil.lei, inclusiv TVA – de 28,2 mil.lei; S.R.L. „Refit” (c/f 1003600027557) – pe 78 facturi fiscale, în sumă de 152,2 mil.lei, inclusiv TVA – de 25,2 mil.lei; S.R.L. „Oblocom” (c/f 1003600005724) – pe 46 facturi fiscale, în sumă de 88,2 mil.lei, inclusiv TVA – de 14,4 mil.lei. În perioada desfășurării auditului, Curtea de Conturi, la solicitarea organelor procuraturii, a efectuat la OF Centru al mun.Chișinău controale separate privind legalitatea trecerii în cont a TVA, fiind depistate un șir de tranzacții dubioase în relațiile cu firmele fantomă și delictive,

materialele despre care au fost transmise acestor organe.

În rezultatul estimărilor indirecte efectuate de către IFST pe parcursul anului 2009, s-au constatat 209 cazuri de evaziuni fiscale admise de firme neidentificate (fantomă, delicventă), suma obligațiilor fiscale estimate constituind 3,8 mlrd.lei, din care TVA – în sumă de 3,7 mlrd.lei, ce constituie 27,2% din veniturile BPN. Materialele analizate în cadrul Direcției antifraudă a IFPS au fost transmise, conform registrului ținut de aceasta, organelor de drept. La momentul actual SFS nu este la curent cu situația materialelor transmise.

Pentru a stabili unele împrejurări predispuse riscului de răspîndire a evaziunilor fiscale, auditul a examinat, în baza rezultatelor controalelor fiscale tematice efectuate de către inspectorii fiscali la momentul desfășurării auditului, rețeaua de comercializare a produselor din carne și pește importate în anul 2009.

După cum s-a constatat, în perioada menționată au fost implicate în importul de carne și produse din carne 28 de firme, valoarea mărfii importate constituind 171,1 mil.lei, inclusiv TVA achitată în vamă – 43,3 mil.lei, iar în importul produselor din pește – respectiv, 61 de firme, suma mărfii importate – 297,0 mil.lei, inclusiv TVA achitată în vamă – 54,0 mil.lei.

Analiza activității de comercializare a produselor menționate relevă că, pe parcursul anului 2009, acest domeniu a fost afectat de riscul evaziunilor fiscale la calcularea și neachitarea TVA, prin organizarea de către unii agenți economici a unor scheme dubioase. Din punct de vedere legal, acțiunile acestora în mare măsură nu sînt interzise, iar cele întreprinse de SFS sînt ne semnificative.

Analiza activității acestor agenți economici relevă următoarele.

Din cele 92 de firme, 31 sînt înregistrate pe una și aceeași adresă (str.Valea Bîcului 5/1), fără a fi specificată amplasarea lor în acest teritoriu.

Firmele, dispunînd de contracte încheiate cu Î.S. „Moldresurse”, au fost înregistrate pe adresa menționată, fără specificarea concretă a încăperii în care se vor amplasa. Verificările efectuate în perioada desfășurării auditului au relevat că majoritatea firmelor au sedii dislocate cu totul în alte localități.

În scopul stabilirii corectitudinii achitării TVA, pe parcursul auditului au fost supuse controlului fiscal tematic 16 firme. Examinarea rezultatelor controlului denotă că:

• Unele firme importatoare au comercializat produsele în cercul lor, adică una alteia, iar cea mai mare parte a lor fost comercializată la 3-4 firme intermediare.

Spre exemplu, S.R.L. „Nagina Com”, în luna februarie 2009, a importat 54,5 t sferturi de pui congelat, care au fost comercializate altor importatori, așa ca: S.R.L. „Fismar Impex”, S.R.L. „Gavris Prim”, aceștia comercializînd aceeași marfă firmelor „Dovgani & Co” S.R.L. și „MMD” S.R.L.

• Procurările și vânzările s-au efectuat pe facturi fiscale la prețuri de import, sau cu un adaos foarte mic.

Astfel, conform declarațiilor vamale, firma „Culev Impex” S.R.L. a importat 58,5 t de fileu congelat la cel mai mare preț de cost, calculat în mărime de 13,33 lei pentru 1 kg, inclusiv 19,5 t – comercializate la același preț firmei intermediare „MMD” S.R.L., iar 19,5 t – la prețul de 12,96 lei și 19,5 t – la prețul de 13,33 lei – firmei „Dovgani & Co” S.R.L. Un alt importator – S.R.L. „Expalsa Impex” a importat, în martie 2009, pulpe de pui dezosate în cantitate de 104 t, la prețul de cost de 12,52 lei, care s-au comercializat firmelor „Dalmaris” S.R.L. și „MMD” S.R.L. la prețul de 12,53 lei. Firma „Prodpozitiv” S.R.L., în martie 2009, a importat 26,0 t de piept de găină la prețul de 16,28 lei și 10,0 t – la prețul de 16,87 lei, care în aceeași lună s-au realizat firmei „Dalmaris” S.R.L. la prețul de 16,35 lei și, respectiv, 16,95 lei. Pe tot parcursul anului această firmă a aplicat un adaos de la 0,01 lei pînă la 0,16 lei pentru 1 kg.

• Produsele comercializate au fost concentrate la 3-4 firme intermediare, care pe parcursul anului au format stocuri considerabile, reținînd achitățile de TVA la buget și, totodată, fiind închise, prin trecerea în cont, achitățile de TVA ale altor firme importatoare, care de facto au achitat TVA la momentul vămurii.

După cum indică datele controlului, pînă la 31.12.2009, firma intermediară „MMD” S.R.L. și-a rezervat o trecere în cont de 3,0 mil.lei, formînd pe parcurs un stoc de marfă în valoare de 19,0 mil.lei, inclusiv TVA – 3,2 mil.lei. Astfel, în anul 2009, aceasta a reținut achitățile TVA la buget în sumă de 6,2 mil.lei. În mod, analogic, S.R.L. „Stelz”, la 31.03.2010, și-a rezervat o trecere în cont a TVA în sumă de 2,6 mil.lei, totodată dispunînd de un stoc de marfă în valoare de 21,8 mil.lei, inclusiv TVA – 3,6 mil.lei, astfel fiind reținute achitățile în buget în sumă de 6,2 mil.lei.

• În final, firmele intermediare efectuau livrări cu aceleași prețuri la 2 firme – Î.M. „Pompey Trading House” S.R.L. și „Acates-L” S.R.L., avînd același contabil și fiind înregistrate pe aceeași adresă. Totodată, acestea au efectuat procurări la prețuri de 3-4 ori mai mari de la firmele

ulterior declarate fantomă și livrări întreprinderilor de prelucrare a produselor din carne la prețuri, de asemenea, majorate.

Spre exemplu, S.R.L. „Acates-L” a procurat la prețul mediu de 16,4 lei, pe 24 de facturi fiscale, de la S.R.L. „MMD”, produse din carne în sumă de 50,2 mil. lei, și pe 5 facturi, de la S.R.L. „Dalmaris” – în sumă de 2,4 mil. lei, trecând în cont TVA în sumă de 8,8 mil. lei. Totodată, firma a efectuat procurări de la S.R.L. „Valgos-Grup”, ulterior declarată fantomă, în sumă de 40,1 mil. lei, trecându-și în cont TVA în sumă de 6,7 mil. lei, fără ca producția să fie achitată, astfel formând o datorie debitoare față de aceasta.

Î.M. „Pompey Trading House” S.R.L., conform facturilor fiscale, a efectuat procurări de la intermediari din rețeaua menționată la prețul aproximativ, estimat de echipa de audit, de 14,8 – 15,83 lei pentru 1 kg, în sumă totală de 70,3 mil. lei. Totodată, firma a înregistrat procurări de la firmele fantomă/delicvente la un preț majorat de 2,1 ori față de prețul stabilit de intermediari. Astfel, au fost închise datoriile bugetului la TVA față de intermediari, fiind trecută în cont TVA în sumă de 11,7 mil. lei, iar de la procurările de la firmele fantomă s-a trecut în cont TVA în sumă de 10,4 mil. lei. În total, de la procurările de produse din carne, acest agent economic a trecut în cont TVA în sumă de 22,1 mil. lei.

Concomitent, s-au efectuat livrări la 6 firme, inclusiv întreprinderilor de prelucrare a produselor din carne, cu un adaos de la 30,5 până la 35,3 lei pentru 1 kg, în sumă totală de 76,1 mil. lei, inclusiv TVA – în sumă de 12,7 mil. lei. La prețuri diminuate au fost efectuate livrări la 8 firme (inclusiv fantomă/delicvente), în sumă totală de 52,7 mil. lei, din care TVA – 8,8 mil. lei. Astfel fiind manipulate prețurile, la buget nu s-a calculat TVA, ca plată la buget, și s-a înregistrat o rezervă de trecere în cont în sumă de 0,6 mil. lei.

Estimările relative efectuate de audit în cazul aplicării diferitor prețuri denotă riscul evaziunii fiscale în sumă de circa 15,0 mil. lei

• Potrivit documentelor examinate, firmele din faza finală au achitat datoriile, inclusiv TVA, formate de la firmele fantomă, în baza unor contracte de cesiune altor firme fantomă, sau neînregistrate ca plătitori TVA, care, respectiv, au folosit mijloacele la latitudinea lor, precum și prin transferuri în zonele off-shore.

Spre exemplu, firma „Acates-L” S.R.L., în perioada aprilie-noiembrie 2009, a cedat la 3 firme, în baza a 4 acte de cesiune, datoria în sumă de 2,4 mil. lei, iar Î.M. „Pompey Trading House” S.R.L., în baza a 6 acte, în perioada aprilie-octombrie 2009, a cedat la 4 firme datoria în sumă de 61,7 mil. lei.

Analiza unor rezultate ale controalelor efectuate de către SFS la S.R.L. „Pompey Trading House” a relevat că SFS a examinat unele cazuri de implicare a acestora în scheme dubioase, în rezultatul cărui fapt bugetul a fost prejudiciat cu sume considerabile, nefiind utilizate toate posibilitățile existente pentru depistarea și sancționarea tuturor persoanelor participante în acest proces.

Astfel, SFS, la examinarea actului de control nr. 445362 din 05.08.2009, a constatat lipsa a 2 facturi fiscale arse în rezultatul incendiului care a avut loc la sediul firmei și un caz de cedare a datoriei prin cesiune. În cazurile menționate, SFS a aplicat o amendă în sumă de 1000 lei, conform art.257 alin.(1) din Codul fiscal, pentru lipsa a 2 facturi fiscale, și alta – de 1,5 mil. lei, în baza art.10 alin.(5) din Legea nr.845-XII din 03.01.1992¹¹, pentru tranzacții prin intermediari, care a fost achitată cu o facilitate de 50%.

¹¹ Legea nr.845-XII din 03.01.1992 „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi” (în continuare – Legea nr.845-XII).

Auditul a constatat că SFS a examinat doar un caz de cedare a datoriei, pe când în realitate, la momentul efectuării auditului, firma dată avea încheiate cu 4 agenți economici 5 contracte de cesiune a datoriilor în sumă de 60,3 mil. lei, urmînd a fi aplicată o amendă de 10% din suma datoriilor cesionate.

Totodată, reieșind din prevederile art. 257 al Codului fiscal, amenda trebuia să fie aplicată conform alin.(5) din Codul fiscal, în sumă de 30,0 mii lei, precum a fost aplicată și S.R.L. „Acates-L”, pentru aceeași încălcare.

În cazurile menționate, IFST nu au ținut cont de circulara IFPS nr.17-06/1-12-2022¹², prin care se cere stabilirea, în cadrul controalelor fiscale, a tranzacțiilor cu întreprinderi fantomă/delicvente, asigurînd verificarea detaliată a tuturor aspectelor ce țin de acestea, cu solicitarea explicațiilor în scris de la persoanele responsabile care nemijlocit au participat la tranzacții, precum și cu descrierea în actul de control a aspectelor verificate, cum ar fi: împrejurările în care a fost semnat contractul de vânzare-cumpărare; persoana care a participat la semnarea contractului; persoana responsabilă din partea agentului economic fantomă/delicvent; persoana responsabilă din cadrul întreprinderii, care a participat

la primirea mărfii.

---

¹² Circulara IFSP nr.17-06/1-12-2022 din 02.04.2009.

Concluzii: *Examinările parțial efectuate de audit în domeniul comercializării produselor din carne și pește n-au fost analizate detaliat de către SFS pe tot parcursul anului, iar măsurile întreprinse la sfârșit de an erau deja neefective. Sancțiunile aplicate unor agenți economici care au încălcat legislația au fost neadecvate, iar unii din cei implicați în această activitate au folosit toate pîrghiile de eschivare de la calcularea și plata TVA.*

• Referitor la restituirea TVA

Conform Legii nr.244-XVI, a fost prevăzută restituirea TVA în sumă de 1255,5 mil.lei.

Potrivit dării de seamă pe anul 2009, restituirile TVA au însumat 1221,5 mil.lei, ce constituie 97,3% din prevederile Legii bugetului de stat pe anul 2009 și 13% din încasările totale la acest tip de venituri.

Procedura de restituire a TVA este reglementată de art.101 alin.(3), alin.(5) și alin.(6), art.1011 din Codul fiscal, precum și de Regulamentul privind restituirea taxei pe valoarea adăugată, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.287 din 11.03.2008¹³.

---

¹³ Hotărârea Guvernului nr.287 din 11.03.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului privind restituirea taxei pe valoarea adăugată” (în continuare – Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.287 din 11.03.2008).

Pentru administrarea restituirii TVA, în cadrul SFS au fost instituite: la nivel central – Comisia republicană, la nivel local – Comisii teritoriale, pe lângă DACM – Comisia IFPS.

Comisia republicană de restituire a TVA a aprobat 11 decizii privind efectuarea restituirilor în baza a 11 cereri, din care, aprobate prin vot unanim, au fost satisfăcute 6 cereri. Materialele examinate nu conțin motivele din care unii membri ai Comisiei s-au abținut, ori au votat contra.

În urma examinării materialelor de către Comisia republicană, s-a constatat că în 5 cazuri procesele-verbale nu au fost semnate de către un membru, nefiind elucidat nici un motiv.

Auditul efectuat la IFST a constatat nerespectarea cerințelor Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.287 din 11.03.2008 referitor la întocmirea dosarelor cu documente, precum și la respectarea termenelor de restituire a TVA, deficiențele fiind caracterizate prin următoarele:

- **Unii agenți economici au inclus în dosare copiile declarațiilor fiscale cu date neveridice.**

IFS Soroca n-a aplicat, în conformitate cu prevederile art.257 al Codului fiscal, amenzi în sumă de 1,5 mii lei. Asemenea nereguli au fost constatate și la IFS Ialoveni.

- Comisiile din cadrul IFS Sîngerei și IFS Fălești, contrar pct.9 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.287, **au adoptat decizii privind metoda de realizare a restituirii cu depășirea termenelor stabilite.**

- IFS Fălești și IFS Ialoveni **n-au respectat termenul de restituire a TVA, după cum prevede pct.20 din Regulamentul indicat.**

- IFS Sîngerei și IFS Ialoveni au acceptat unor agenți economici restituirea TVA provenită de la întreprinderi care practică pseudoactivitate, respectiv, în sumă de 1,5 mii lei și 10,0 mii lei, nefiind respectat pct.26 din Regulamentul nominalizat și indicația IFPS nr.(17-13-02/1-3273)36¹⁴, emisă în baza Deciziei Consiliului Coordonator nr.11 din 31.05.2007.

---

¹⁴ Circulara IFSP nr. (17-13-02/13273)36 din 24.07.2007.

- Aceleași inspectorate, nerespectînd prevederile pct.22 din Regulamentul menționat **au admis nereguli la perfectarea și formarea dosarelor.**

- La IFS Ialoveni, **decizia de restituire a TVA a fost emisă cu o zi înainte de adoptarea deciziei de către comisia instituită** în acest scop. În alt caz, perioada de restituire a TVA, din procesul-verbal al Comisiei, este mai mică decît perioada de restituire indicată în decizia semnată de către șeful inspectoratului.

Nereglementarea în legislația fiscală a noțiunii – „relații cu firmele fantomă/delicvente”, precum și a mecanismului de scoatere de la deduceri a sumei TVA a dat posibilitate agenților economici, prin adresarea în instanțele judecătorești, să obțină câștig de cauză, astfel obligînd SFS să restituie sau să restabilească în contul agentului economic TVA obținută în urma relațiilor cu firmele

fantomă/delicvente”.

Drept exemplu poate servi S.A. „Metalferos”, căreia, în anul 2009, conform Hotărîrii Curții Supreme de Justiție, i-a fost restituită suma TVA de 14,2 mil. lei și exclusă suma de 24,6 mil. lei din cuantumul TVA.

Concluzii: *Măsurile întreprinse de către unele inspectorate din cadrul SFS asupra procesului de înregistrare, anulare a contribuabililor ca subiecți ai impunerii TVA, precum și asupra corectitudinii achitării TVA n-au fost suficiente. Conducerea SFS n-a asigurat managementul corespunzător la administrarea TVA, fapt ce denotă existența evaziunilor fiscale din partea unor contribuabili. Cele menționate sînt cauzate de modul imperfect de ținere a evidenței, de înregistrare și de anulare a contribuabililor ca subiecți ai impunerii TVA, precum și de unele deficiențe și neclarități din actele normativ-legislative.*

Recomandări IFPS:

8. *Să elaboreze și să implementeze măsuri eficiente în vederea stabilizării disciplinei fiscale, prin respectarea strictă a legislației la combaterea evaziunilor fiscale în procesul de administrare a TVA.*

9. *Să ajusteze actele normative interne privind TVA la prevederile Codului fiscal.*

10. *Să întreprindă măsuri privind elaborarea și implementarea modului de utilizare a facturilor fiscale electronice.*

11. *Să analizeze situația creată în domeniul comercializării produselor din carne și pește, efectuînd urgent un control total și concomitent la toți factorii implicați, în anii 2009-2010, în această activitate, asupra corectitudinii și legalității calculării și achitării TVA.*

12. În comun cu Ministerul Finanțelor:

- *Să elaboreze și să înainteze spre aprobare în modul stabilit un act normativ care ar specifica anularea urgentă a facturilor fiscale rămase în posesia contribuabililor anulați ca plătitori TVA, interzicerea utilizării și consecințele neexecutării, precum și modul de înștiințare a contribuabililor despre existența acestor facturi.*

- *Să examineze și să elaboreze la nivel central un act normativ privind depistarea firmelor cu pseudoactivitate (fantomă), argumentarea fictivității operațiunilor și excluderea de la decontări cu bugetul a tranzacțiilor efectuate, precum și responsabilitatea părților pentru tranzacțiile efectuate.*

4. Măsurile întreprinse pentru majorarea veniturilor prin acțiuni de lichidare a restanțelor

Divergențele dintre datele privind nivelul de încasare și executare a veniturilor și față de perioadele precedente sînt o urmare a restanțelor formate și nerecuperate în modul stabilit. Pronosticurile trasate atît de Guvern, cît și de SFS privind lichidarea restanțelor n-au fost executate. În mare măsură, nu s-au soldat cu succes nici măsurile reglementate legal și întreprinse de SFS. Astfel, planurile elaborate pe anul 2009 de colectare a veniturilor la nivel național n-au fost executate. Măsurile de executare silită n-au contribuit benefic la stingerea restanțelor create.

Cele menționate sînt determinate de situația economico-financiară a contribuabililor, precum și de amnistia fiscală, acordată anterior, restanțierii fiind tratați în condiții neegale, de transparența minimă și neexaminarea permanentă a cazurilor formării restanțelor, de acordarea facilităților la stingerea restanțelor.

Drept rezultat, n-au fost acumulate veniturile prognozate, s-au micșorat veniturile la bugetul public național și, respectiv, s-a majorat deficitul bugetar.

4.1. Structura obligațiilor fiscale restante

O problemă majoră la realizarea veniturilor prognozate spre încasare la BPN au fost restanțele contribuabililor ale căror obligații fiscale sînt în vizorul organelor SFS. Astfel, la situația din 01.01.2010, suma restanței față de BPN, administrată de SFS și formată în anii precedenți, a constituit 886,9 mil. lei. **În anul 2009, restanța a crescut pînă la 1050,3 mil. lei, care este cu 163,4 mil. lei mai mare față de anul 2008.**

Restanța la BS, care a constituit 266,9 mil. lei, sau 25% din restanța BPN, a crescut față de anul 2008 cu 129,2 mil. lei. Restanța la BUAT – de 153,9 mil. lei, a crescut față de anul 2008 cu 24,1 mil. lei. Restanța la BASS – de 618,9 mil. lei, sau 58,9% față de BPN, s-a majorat cu 3,2 mil. lei față de anul 2008, iar restanța față de FAOAM – de 10,5 mil. lei, sau 0,99%, a crescut față de anul 2008 cu 6,7 mil. lei.

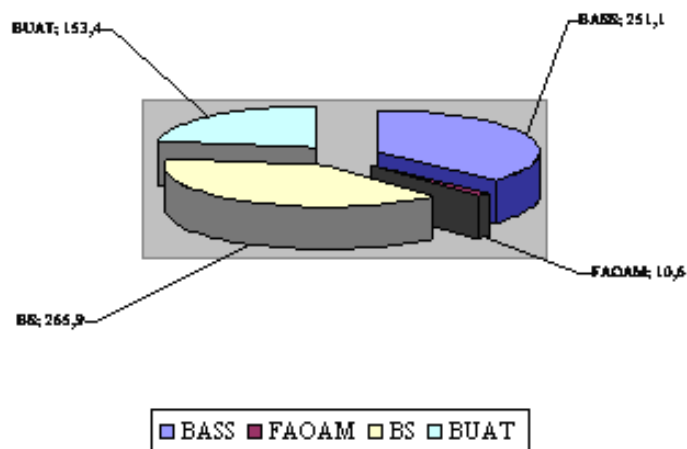
Cele mai mari restanțe au înregistrat contribuabilii din raza IFS pe mun. Chișinău, în sumă de 417,4 mil. lei, inclusiv față de BS – 125,9 mii lei și față de BUAT – 55,2 mil. lei; IFS pe mun. Bălți – 51,4 mil. lei; IFS pe UTA Găgăuzia – 48,2 mil. lei, IFS Taraclia – 41,7 mil. lei. Toate inspectoratele menționate au înregistrat cele mai mari restanțe la achitarea acestor plăți.

În aspectul Clasificației bugetare, restanța cea mai considerabilă la bugetul consolidat s-a

format de la neachitarea TVA, constitind 246,7 mil. lei.

Restanța la impozitul pe venit la BS a constituit 18,5 mil. lei, iar la BUAT – 31,3 mil. lei. Restanțele la alte impozite și plăți la BS au constituit 11,4 mil. lei și la BUAT – 4,5 mil. lei. Structura restanței la BPN se prezintă în Figura nr.3.

Fig. nr. 3 Structura restanței la BPN pe anul 2009 (mil. lei)

Sursă: Darea de seamă privind restanța la bugetul public național administrată de SFS pe anul 2009.

Deși SFS, în anul 2009, a întreprins unele măsuri legale privind executarea silită a obligațiilor fiscale, eficiența lor a fost redusă, totodată nefiind respectate întocmai normele legale.

Modul de raportare a restanțelor nu reflectă dinamica formării lor.

În dările de seamă privind restanța față de BPN se include suma restanței formate în anii anteriori, nu se indică data formării restanțelor față de BPN și nu se ține evidența restanțelor în dinamică pe ani. Una din cauzele identificate ține de faptul că platforma informațională existentă nu permite evidența restanțelor corespunzător perioadelor apariției lor.

4.2. Neexecutarea planului de achitare a restanțelor

În baza Dispoziției Guvernului nr.89-d din 28.09.2007¹⁵ referitor la elaborarea planului anual de colectare a restanțelor la nivel național, prin ordinul IFPS nr.95, a fost aprobat Planul anual de colectare a restanțelor înregistrate la situația din 01.01.2009. Conform acestui plan, SFS urma să încaseze 790,6 mil. lei, deși suma restanței la 01.01.2009 a constituit 872,4 mil. lei. După cum explică conducerea IFPS, diferența dintre sumele restante la începutul anului și plan se exprimă prin restanțe neîncasabile.

¹⁵ Dispoziția Guvernului nr.89-d din 28.09.2007 „Privind Planul de acțiuni în vederea realizării pct.9 al Memorandumului actualizat cu privire la politicile economice și financiare pentru anul 2007”.

În anul 2009 efectiv au fost colectate restanțe în sumă de 608,4 mil. lei, sau 77,0% față de plan și 69,7% față de quantumul restanței înregistrate la 01.01.2009.

După cum a constatat auditul, doar 2 inspectorate (din cele 35) au executat acest plan (IFS pe mun. Bălți – la nivel de 100,07% și IFS Ungheni – de 101,05%). Cele mai mici colectări de restanțe, față de plan, s-au înregistrat la IFS Căușeni – 20,2%.

4.3. Măsurile de executare silită și de asigurare a stingerii obligațiilor fiscale

Potrivit art.194 din Codul fiscal, SFS era în drept să efectueze executarea silită a obligațiilor fiscale prin:

- încasarea mijloacelor bănești de pe conturile bancare ale contribuabililor;
- ridicarea de la contribuabil a mijloacelor bănești în numerar;
- urmărirea bunurilor.

4.3.1. Suspendarea operațiunilor la conturile bancare

Asigurarea încasării mijloacelor bănești de pe conturile bancare ale contribuabililor prin suspendarea operațiunilor la conturile bancare este prevăzută de art.229 din Titlul V al Codului fiscal. În scopul executării acestor prevederi, prin ordinul IFPS nr.65 din 12.04.2006¹⁶, a fost aprobat regulamentul care reglementează modalitatea suspendării operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor. Analiza efectuată de audit a relevat că majoritatea prevederilor acestui regulament nu sînt actualizate în urma modificărilor Codului fiscal, operate în perioada anilor 2006-2009. Totodată, regulamentul nu stabilește

criteriile de bază care ar permite blocarea conturilor (spre exemplu, suma restanțelor să depășească volumul obligațiilor fiscale pe 2 luni etc.), acestea fiind lăsate la discreția inspectorului fiscal.

¹⁶ Ordinul IFSP nr. 65 din 12.04.2006 „Privind executarea art.229 din Titlul V al Codului fiscal”.

În scopurile menționate, SFS a încasat în mod forțat de pe conturile bancare ale contribuabililor suma de 346,1 mil. lei, iar de pe conturile debitorilor acestor plătitori – 20,3 mil. lei, sau cu 30,5 mil. lei mai mult față de anul 2008. După cum a constatat auditul, au existat mai multe rezerve pentru stingerea, prin acest mod, a obligațiilor fiscale, care de fapt au fost ratate din cauza unor deficiențe stabilite la unele subdiviziuni ale SFS.

- S-au constatat cazuri de anulare a suspendării operațiunilor la conturile bancare ale contribuabililor restanțieri, ceea ce contravine art.229 alin.(8) Titlul V din Codul fiscal.

Nerespectînd art.229 alin.(8) Titlul V al Codului fiscal, IFS Hîncești, la data de 16.02.2009, a anulat dispozițiile de suspendare a conturilor bancare ale agentului economic CRC „HÎNCOOP” (c/f 1002605000705), care la momentul desfășurării auditului înregistra restanțe la plățile de bază – 16,2 mii lei și la sancțiuni – 21,9 mii lei. În mod analogic au fost anulate dispozițiile de suspendare a operațiunilor pe conturile bancare și ale altor agenți economici restanțieri: S.R.L. „Cioara” (c/f 1002605001034), la data din 06.07.2009 (restanța la momentul suspendării constituia 23,6 mii lei); S.R.L. „Agrovalflor” (c/f 1003605001813), la data din 05.08.2008 (restanța la momentul suspendării constituia 151,5 mii lei).

La DACM, în 6 cazuri, fără motiv, s-au anulat dispozițiile de blocare a conturilor bancare, în prezența datoriilor; în 3 cazuri au fost invocate alte motive de deblocare a conturilor bancare: S.A. „Cereale-Flor” (1003607002881), Î.S. „Porumbeni” (1003601006234) – în baza scrisorii Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.08/5-1396 din 14.03.2009 și Indicației nr.03-27 din 19.02.2009, C.P. „Tvardița” (1002610000181) – conform Indicațiilor Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.0327 din 19.02.2009 și nr.336 din 01.07.2009; în 8 cazuri au fost încheiate contracte de eșalonare; într-un caz de inițiere a procedurii de insolvență, Î.M. „Infinity” S.R.L. (1003600082983) a inițiat de sine stătător procedura de insolvență la data de 28.04.2009, iar în alt caz – cererea de sechestrare a bunurilor libere.

- Agenților economici nu li s-au suspendat toate conturile bancare, deși a fost luată o așa decizie, sau au fost suspendate cu întârziere operațiunile la contul bancar, după cum se prezintă în Tabelul nr.3.

Tabelul nr.3

Nr. d/o	Agentul economic	Codul fiscal	Conturi bancare					
			Pasibile blocării	Blocate		Pasibile blocării, care nu au fost blocate	Blocate cu întârziere	
				data	nr.		nr.	data
1.	S.R.L. „Colaj”	1002600043945	24	17.04.09	22	2	-	-
2.	Î.M. „Topaz” S.A.	1002600041941	32	24.06.09	22	-	16.09.09	10
3.	S.R.L. „R&R”	1002600017814	41	28.05.09	33	5	30.10.09	3
4.	C.P. „Tvardița”	1002610000181	9	27.02.09	4	4	04.05.09	1
5.	S.A. „Cariera de granit și pietriș din Soroca”	1003607003198	21	27.02.09	19	2	-	-

Sursă: Informația prezentată de IFPS.

- Contribuabilii, avînd conturile bancare suspendate, au deschis conturi bancare noi. Astfel, S.R.L. „Basconlux” (c/f 1003600038407) și S.A. „Cariera de granit și pietriș din Soroca” (c/f 1003607003198), contrar art.229 Titlul V al Codului fiscal, avînd conturile bancare suspendate, au deschis cîte 5 conturi bancare noi.

- Unele IFST n-au utilizat integral drepturile prevăzute de art. 197 alin.(1) din Codul fiscal.

Astfel, IFS Sîngerei a înaintat ordine incaso doar la 79,2% din suma totală a obligațiilor fiscale, iar la

8 contribuabili, din eșantionul de 28, ale căror datorii se estimau la suma de 944,0 mii lei, n-au fost suspendate conturile bancare, dar s-au înaintat ordine incaso, fapt ce limitează eficiența încasărilor, ținând cont de faptul că ordinele incaso sînt valabile în curs de o zi.

- Îndeosebi, n-au fost suspendate operațiunile de pe conturile bancare ale unor agenți economici care dispun de datorii (cazuri constatate la inspectoratul menționat anterior).

4.3.2. Ridicarea mijloacelor bănești de la contribuabili

În perioada auditată, SFS a ridicat de la contribuabili mijloace bănești în numerar în sumă totală de 33,6 mil. lei. Cele mai mari încasări din casierii au fost efectuate de către IFS pe mun. Chișinău și IFS Ialoveni – respectiv, în sumă de 6392,7 mii lei și 3351,0 mii lei, ce constituie 29% din suma tuturor încasărilor. IFS Cimișlia a ridicat mijloace bănești în numerar în sumă de doar 16,6 mii lei, avînd o restanță față de BPN în sumă de 11,7 mil. lei; IFS Basarabeasca, IFS Cantemir, IFS Căușeni, IFS Leova au ridicat mijloace bănești în sumă de, respectiv, 22,5 mii lei, 38,0 mii lei, 74,8 mii lei și 88,6 mii lei, față de restanțele formate de contribuabilii deserviți, care au constituit, respectiv, 3,9 mil. lei, 11,6 mil. lei, 21,4 mil. lei și 11,6 mil. lei.

După cum a constatat misiunea de audit, reieșind din materialele auditului intern, au fost admise cazuri de ridicare a mijloacelor bănești în numerar fără a fi emise hotărîrile respective, sau într-o hotărîre fiind indicați mai mulți restanțieri (UTA Găgăuzia).

4.3.3. Sechestrarea bunurilor

Potrivit art. 200 din Codul fiscal, SFS este împuternicit să efectueze sechestrarea bunurilor, ca o modalitate de asigurare a exercitării silite a obligațiilor fiscale.

La 01.01.2009, în evidența SFS erau înregistrate bunuri sechestrate în sumă totală de 90,0 mil. lei. Pe parcursul anului 2009, SFS a sechestrat bunuri în valoare de 162,7 mil. lei. Din totalul bunurilor sechestrate, în anul 2009 au fost comercializate bunuri în valoare de 2,2 mil. lei, sau 0,89%, și restituite agenților economici – de 94,6 mii lei.

Bunurile sechestrate pe parcursul perioadei supuse auditului au fost evaluate și comercializate de către 3 firme, selectate fără concurs, la latitudinea IFPS, cu care, respectiv, au fost încheiate contracte. Repartizarea bunurilor sechestrate către evaluatorii menționați s-a efectuat prin tragerea la sorț a bunurilor sechestrate în toată țara.

Bunurile au fost comercializate, în rezultatul a 43 de licitații desfășurate, din 226 preconizate, în sumă de 52,5 mil. lei.

La IFS Cimișlia, IFS Glodeni, IFS Telenești, IFS Edineț, IFS Ocnîța, IFS Cahul, IFS mun. Chișinău și DACM n-a fost desfășurată nici o licitație din numărul celor preconizate – respectiv, de 26 în sumă de 3426 mii lei, 19 în sumă de 660,7 mii lei, 16 în sumă de 2117,1 mii lei, 10 în sumă de 5687,9 mii lei, 8 în sumă de 634,0 mii lei, 4 în sumă de 139,3 mii lei, 2 în sumă de 1320,6 mii lei și 5 în sumă de 60,5 mii lei.

Examinările auditului au relevat că la majoritatea licitațiilor desfășurate costurile obținute de la comercializare au fost inferioare celor preconizate.

Din totalul bunurilor, prin intermediul organului fiscal au fost comercializate bunuri în valoare de 1990,3 mii lei, iar prin intermediul Bursei Universale de Mărfuri a Moldovei – de 64,9 mii lei, din 228 de cazuri înaintate în sumă totală de 46,2 mil. lei.

SFS a transmis pentru comercializare Agenției Proprietății Publice, pînă la 01.01.2009, 17 bunuri în valoare de 2811,9 mii lei, iar în perioada anului 2009 – 6 bunuri în valoare de 3524,4 mii lei. În anul 2009, Agenția a comercializat bunuri în valoare de 204,1 mii lei, inclusiv transmise de IFS Călărași – în sumă de 159,6 mii lei și IFS Șoldănești – în sumă de 44,5 mii lei.

La situația din 01.01.2010, la Agenția Proprietății Publice s-a înregistrat un sold de 17 bunuri necomercializate în valoare totală de 6336,3 mii lei.

În urma comercializării de către SFS, au fost încasate mijloace în sumă de 1955,9 mii lei, sau nivelul încasărilor a constituit 86,5%.

Auditul a identificat cazuri cînd unele IFST aplică sechestrul pe bunuri care nu vor putea fi comercializate. Astfel, o mare parte a bunurilor asupra cărora este aplicat sechestrul constituie terenurile agricole, acestea fiind parcele de teren agricol cu suprafața de 0,1188 ha – 2,6 ha, amplasate în diferite locuri și diferite localități, ceea ce face imposibilă vînzarea lor.

În alt caz, pentru stingerea datoriei de 3719,9 mii lei, SFS a sechestrat de la S.A. „Eventis Mobile” (c/f 1005600046648) cota-parte a S.R.L. „Comdeco” (fondată 100% de S.A. „Eventis Mobile”) în sumă de 4104,0 mii lei, care nu a fost evaluată la valoarea de piață. Activitatea S.R.L. „Comdeco” s-a redus considerabil în primele 4 luni ale anului 2010, înregistrîndu-se livrări pe facturi fiscale în sumă de 12,8 mii lei și procurări de 0 lei, fapt ce va determina imposibilitatea lichidării restanței prin acest sechestrul.

Unele IFST, contrar art.200 alin.(8) din Codul fiscal, n-au stabilit prețul de sechestru al bunurilor în marimea valorii de bilanț. Astfel, IFS Ialoveni a stabilit în 6 cazuri prețul bunurilor sechestrate de la S.R.L. „Roris Viniarum” (c/f 1002601001438) nu la valoarea de bilanț, dar la valoarea de încasare (procurare) a bunurilor, cu o diferență de la 4,0 pînă la 33,8 mii lei.

În unele cazuri, sechestrarea bunurilor s-a efectuat în termen de 60-100 zile de la adoptarea deciziei de sechestru, astfel persistînd riscul de dispariție a acestor bunuri. În acest context, exemplificăm cazul cînd IFS Ialoveni a adoptat decizia de sechestrare a bunurilor agentului economic S.R.L. „Agro-Grup” la 22.06.2009, iar actul de sechestru s-a întocmit la 06.10.2009, cu diferența de timp de 107 zile. Mai mult decît atît, după sechestrul aplicat asupra bunurilor, agentul economic a înstrăinat activele materiale cu valoarea de 61,1 mii lei.

Conform datelor SFS, la 01.01.2010 valoarea totală a soldului de bunuri sechestrate constituia 155,5 mil.lei, din care în sumă de 2,8 mil.lei – bunuri nesolicitate și care nu pot fi realizate. La această dată, bunuri în valoare de 29,01 mil.lei au fost transmise IFPS pentru evaluare, iar în valoare de 1,6 mil.lei nu sînt transmise și se află la dispoziția inspectoratelor fiscale de stat teritoriale. La dispoziția acestora se află și bunuri cu valoarea mai mică de 10000 lei, preconizate pentru comercializare de către acestea, în sumă de 392,7 mii lei. Valoarea bunurilor sechestrate care se află la contribuabilii în proces de insolabilitate, precum și la cei cu care s-au încheiat contracte de amînare/eșalonare a datoriilor constituie 13,9 mil.lei și, respectiv, 1,4 mil.lei, iar aflate în litigiu – 4,1 mil.lei.

La aceeași dată, soldul bunurilor sechestrate și transmise spre comercializare la Bursa Universală de Mărfuri a Moldovei constituia 58,0 mil.lei, iar la firmele evaluatoare – 18,9 mil.lei, inclusiv la S.R.L. „Rilichi Compani” – 3,7 mil.lei, S.R.L. „First Audit Internațional” – 2,98 mil.lei, Î.I. „Buga Larisa” – 4,5 mil.lei, S.R.L. „Lexasigur” – 6,8 mil.lei. SFS nu dispune de acte de verificare a soldurilor înregistrate, precum și de informația privind data formării soldurilor respective.

4.4. Alte acțiuni întreprinse la lichidarea restanțelor

4.4.1. Eșalonarea sau amînarea achitării restanțelor

Conform informației IFPS, pentru a fi achitate în perioada anilor 2009-2010, în baza a 573 de contracte, au fost eșalonate datorii în sumă totală de 117,9 mil lei, inclusiv pe perioada anului 2009 – de 97,9 mil.lei și pe perioada anului 2010 – de 20,0 mil.lei.

Restanțele eșalonate pe anul 2009 au fost achitate în sumă de 58,6 mil.lei, sau cu 39,3 mil.lei mai puțin față de contractele încheiate. Pînă în prezent, în perioada anului 2010, n-a fost achitată nici o sumă din restanțele eșalonate.

Nefiind executate, SFS a reziliat 257 de contracte de eșalonare a restanțelor, sau 44,9% din cele încheiate, cu suma restanțelor de 1593,3 mii lei, sau 1,35% din suma totală de restanțe eșalonate.

În fond, rezilierea contractelor de eșalonare s-a încheiat, procedîndu-se în continuare la suspendarea operațiunilor de pe conturile bancare.

Unele IFST încheie noi contracte de eșalonare a obligațiilor fiscale, nefiind executate clauzele celor precedente.

La data de 16.12.2008, IFS Hîncești a încheiat contractul privind modificarea termenului de stingere a obligației fiscale prin eșalonarea plăților, pe o perioadă de pînă la 31 martie 2009, cu agentul economic S.A. „Mingir Agro” (c/f 1003605005877), dar din cauza nerespectării de către acesta a condițiilor contractuale, la 31.01.2009 contractul a fost reziliat. Cu toate că S.A. „Mingir Agro” n-a respectat condițiile contractului precedent, la 11.03.2009, IFS Hîncești a încheiat din nou un contract de eșalonare (nr.08) privind modificarea termenului de stingere a obligației fiscale a agentului economic în cauză, pe un termen de pînă la 31.12.2009, pentru ca agentul economic să beneficieze de prevederile art.229 alin.(8) din Titlul V al Codului fiscal, prin anularea dispozițiilor de suspendare a conturilor. În calitate de măsură de garanție a achitării sumelor eșalonate, S.A. „Mingir Agro” a gajat roada rapiței de toamnă în cantitate de 115 t în sumă de 345,0 mii lei (gajul a fost înregistrat la notarul de stat, cu nr.121182 din 24.04.2009). Astfel, IFS Hîncești, nerespectînd prevederile art.180 alin.(7) din Titlul V al Codului fiscal, a admis încheierea unui nou contract de amînare (sau eșalonare) a uneia și aceleiași obligații fiscale cu S.A. „Mingir Agro”, care nu a îndeplinit condițiile contractului precedent.

Nici de data aceasta S.A. „Mingir Agro” nu și-a onorat obligațiile fiscale. Mai mult decît atît, agentul economic încalcă clauzele contractului încheiat, comercializînd bunul gajat, fără achitarea impozitelor restante, care la momentul comercializării constituiau 457,7 mii lei. Prin scrisoarea de însoțire nr.2995/65-1/4 din 26.08.2009, IFS Hîncești a remis documentele respective Procurorului Anticorupție.

Unele IFST eliberează certificate pentru deschiderea conturilor bancare agenților economici care dispun de restanțe față de buget.

Astfel, IFS Hîncești, neținînd cont de drepturile prevăzute în art.167 alin.(2), Titlul V din Codul fiscal, în anul 2009 a eliberat documente privind luarea la evidență fiscală a conturilor bancare

agenților economici restanțieri: CAP „Agrosargal” (c/f 100360500792; restanța de 2060,2 mii lei); CRC „HÎNCOOP” (c/f 100260500070; restanța de 916,7 mii lei).

4.4.2. *Transparența la furnizarea unor informații privind restanțele formate la plata impozitelor și taxelor*

În ianuarie 2009, IFPS a refuzat trei cereri de acces la informațiile APL privind datoriile la plata impozitelor și taxelor către bugetul public ale unor contribuabili pe motiv că informațiile solicitate ar constitui secret fiscal.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că prin refuzul de a furniza informațiile solicitate IFPS a încălcat accesul APL la informație. De asemenea, IFPS nu a demonstrat că refuzul este prevăzut de lege și că prejudiciul care poate fi adus drepturilor și intereselor persoanelor fizice și juridice care au datorii la plata impozitelor și taxelor ar fi mai mare decât interesul public de a cunoaște această informație. Drept rezultat, Curtea Supremă de Justiție, la 11.11.2009, a respins recursul înaintat de IFPS, rămânând în vigoare hotărârea Curții de Apel Chișinău.

Concluzii: *Conducerea SFS, pe parcursul perioadei supuse auditului, a întreprins măsuri nesemnificative pentru ameliorarea situației în acest domeniu. Îndeosebi, încasarea mijloacelor de pe conturile bancare și din casierile restanțierilor, la urmărirea bunurilor și comercializarea celor sechestrate, a influențat asupra încasărilor și lichidării restanțelor, fapt ce n-a determinat creșterea eficacității colectării impozitelor, taxelor, pentru a garanta veniturile bugetare anuale.*

Formarea restanțelor poate fi o consecință a:

- *amnistiei fiscale, efectuată în anul 2008, de 4,3 mlrd. lei, când unii contribuabili mai speră la o repetare a amnistiei, iar cei disciplinați au fost demotivați;*
- *neexecutării angajamentelor asumate, cum ar fi:*
  - *neexecutarea planurilor aprobate de către SFS;*
  - *definitivarea și implementarea programului de evidență electronică a acțiunilor de executare silită;*
  - *neaplicarea promptă și necondiționată a măsurilor de executare silită a obligațiilor fiscale;*
    - *neîncurajarea conformării voluntare a contribuabililor la achitarea obligației fiscale prin asigurarea unei administrări mai bune a impozitelor și taxelor;*
- *acordării unor contribuabili a facilităților la stingerea datoriilor, precum și a tratării neunivoce a contribuabililor la acordarea acestor facilități. Astfel, nu la toți contribuabilii cu mari restanțe li s-au blocat conturile bancare, iar unora li s-a amînat suspendarea conturilor bancare;*
- *sechestrării bunurilor care nu vor putea fi comercializate;*
- *conlucrării neadecvate între organele cu drept de comercializare a bunurilor și SFS;*
- *transparenței minime a procesului de lichidare a restanțelor.*

Recomandări conducerii SFS:

13. *Să elaboreze și să execute un plan de măsuri menit să asigure lichidarea restanțelor formate la BPN.*

14. *Să analizeze permanent și să întreprindă măsuri de executare a angajamentelor asumate, inclusiv elaborarea și implementarea programului electronic de ținere a evidenței acțiunilor de executare silită.*

15. *Să efectueze inventarierea totală a bunurilor sechestrate și preluate spre comercializare, cu întreprinderea măsurilor de rigoare.*

16. *Pentru eficientizarea măsurilor de executare silită, să aplice sechestrul pe bunuri cu avantaj la comercializare, să conlucreze eficient cu organele cu drept de comercializare, stabilind modul de selectare a evaluatorilor și organizatorilor licitațiilor prin concurs.*

17. *Să întreprindă măsuri administrative față de persoanele din cadrul inspectoratelor fiscale de stat teritoriale, care, la aplicarea măsurilor de executare silită, tratează neunivoc contribuabilii restanțieri.*

18. *Să publice informația privind contribuabilii restanțieri pe pagina web a SFS (www.fisc.md).*

19. *Să revadă modalitatea de includere în platforma informațională a dinamicii formării restanțelor.*

5. Eficiența controalelor fiscale

Unul din obiectivele prioritare ale politicii fiscale constă în crearea unui sistem eficient de control fiscal. Acest proces urma să fie reglementat de către conducerea SFS prin aplicarea mecanismelor și instrumentelor elaborate, menite să asigure la maximum procesul de colectare deplină și în termen a obligațiilor fiscale. SFS a depus eforturi la planificarea și selectarea contribuabililor pentru a fi supuși controlului fiscal, au elaborat acte privind efectuarea controalelor, au calculat și încasat, în rezultatul controalelor, venituri suplimentare la bugetul public național.

Cu toate acestea, există o serie de probleme ce țin de selectarea contribuabililor pentru controlul fiscal, analiza permanentă și detaliată a riscurilor parvenite în urma controalelor efectuate, adoptarea corectă de către persoanele responsabile a deciziilor pe marginea rezultatelor controalelor

efectuate.

Cele menționate sînt determinate de managementul neadecvat la organizarea controlului fiscal; neasigurarea, paralel cu aspectul cantitativ, a calității verificărilor și a deciziilor adoptate; lipsa modalității de efectuare a controalelor prin metoda indirectă; micșorarea permanentă a numărului de inspectori fiscali față de majorarea numărului de contribuabili, neaplicarea măsurilor de disciplinare a contribuabililor, de înregistrare la organul fiscal a mașinilor de casă și control, fapt ce poate reduce esențial veniturile fiscale. Totodată, de organizarea controlului fiscal depinde starea bugetului și, în final, bunăstarea societății.

Activitatea de control fiscal a fost efectuată conform prevederilor articolelor 214-226 din Codul fiscal, precum și în baza planului de controale în care au fost incluși contribuabilii selectați de către IFPS .

IFPS a implementat metoda planificării controalelor în baza factorilor de risc, selectați în mod automat. În acest sens, se menționează că la IFPS, în perioada supusă auditului, au fost utilizați 6 factori de risc. Procedura de selectare a început de la contribuabilii care au avut legătură cu firmele fantomă și s-a terminat cu cei care 3 ani consecutiv au suportat pierderi.

Planurile semestriale ale controalelor fiscale documentare totale se elaborează de către IFPS. Deși, potrivit explicațiilor funcționarilor IFPS, nivelul de selectare de 65% revine IFPS, iar de 35% – inspectoratelor fiscale de stat teritoriale, acesta nu este reglementat de actele normative atât la nivel central, cît și local.

Potrivit raportului IFPS (forma 4-SF), în perioada supusă auditului au fost planificate spre exercitare 10740 de controale, din care 4814 – prin verificare totală și 6026 – prin verificare tematică. Real au fost efectuate 63297 de controale fiscale, cu 14274 de controale mai mult decît în anul precedent. **Cert este faptul că cele mai multe sînt controalele prin metoda camerală și tematică – respectiv, 18128 și 21920 de controale.** În rezultatul controalelor efectuate, au fost constatate încălcări la 67,9% din contribuabilii supuși controlului, inclusiv la 59,4% – persoane juridice și 72,8% – persoane fizice.

Din numărul total de contribuabili luați la evidență, doar 7,8% au fost supuși controlului fiscal, inclusiv 2,9 % – contribuabili persoane juridice.

Mai mult de 3 ani n-au fost efectuate controale fiscale la 63072 societăți cu răspundere limitată, sau 94,1%; la 2050 societăți pe acțiuni, sau 45,6%; la 59898 întreprinderi individuale, sau 97,7% din numărul total de întreprinderi înregistrate în Registrul fiscal de stat.

În urma controalelor efectuate s-au calculat suplimentar impozite, taxe, majorări de întîrziere și alte încasări în sumă de 264,1 mil. lei, inclusiv 185,4 mil. lei – sancțiuni fiscale și amenzi. Din sumele totale calculate, au fost încasate mijloace în sumă de 141,4 mil lei, sau 31,5%. Ineficiența încasărilor sumelor calculate suplimentar o demonstrează și cele 8 materiale ale auditului efectuat în teritoriu.

La IFS pe mun. Bălți nivelul de încasare la buget a plăților, în urma calculelor suplimentare în anul 2009, a avut o tendință de micșorare. Astfel, în acest an, au fost încasate 66,7% față de nivelul de încasare a sancțiunilor la buget în anii 2007-2008, care a constituit 74,3%.

Din sumele totale calculate în rezultatul controalelor (impozite, taxe și sancțiuni) efectuate de către IFS Fălești (3195,1 mii lei), la situația din 01.01.2010 au fost încasate 1983,7 mii lei (62%), inclusiv 800,9 mii lei (49%) – sancțiuni.

După cum a constatat auditul, cel mai mare efect asupra calculării și încasării mijloacelor suplimentare l-au avut verificările totale, a căror pondere în totalul controalelor efectuate a variat între 8% și 10%.

În rezultatul examinării actelor de control, s-a constatat că unii colaboratori ai inspectoratelor fiscale de stat teritoriale au avut o atitudine superficială la întocmirea actelor de control, iar alții la descrierea situației existente a activității contribuabilului.

Astfel, la IFS Fălești, actele de control se întocmesc **cu abateri de la prevederile Regulamentului** aprobat prin ordinul IFPS nr.131 din 22.07.2004¹⁷, fapt ce a determinat diminuarea neînsemnată a penalităților aplicate.

¹⁷ Ordinul IFPS nr.131 din 22.07.2004 „Privind Regulamentul cu privire la controlul fiscal la fața locului, precum și la controlul fiscal cameral, în cadrul căruia este posibilă depistarea încălcărilor fiscale”.

La IFS Ialoveni, pentru eliberarea facturilor fiscale către S.R.L. „Forangel” (c/f 1004600059791), s-a efectuat vizita fiscală. În actul întocmit la 30.12.2008 s-a indicat că această firmă, la data vizitei, nu dispunea de facturi fiscale, pe cînd în realitate, conform bazei de date a SFS, aceasta la acel moment

dispunea de 10 facturi fiscale. Drept rezultat, firma menționată a primit încă 10 facturi fiscale, care ulterior au fost utilizate în scopurile sale, aceasta peste 3 luni fiind declarată firmă fantomă.

În timpul controalelor, paralel cu inventarierea facturilor fiscale nu se efectuează și inventarierea bunurilor, fapt ce influențează negativ asupra situației reale, comparativ cu datele din evidența contabilă.

Prin deciziile adoptate, nu în toate cazurile au fost aplicate sancțiuni corespunzător încălcărilor constatate, în unele cazuri acestea fiind denaturate.

Astfel, la IFS Soroca, în 7 cazuri de încălcare a legislației fiscale, indicate în actele de control, n-au fost aplicate amenzi în sumă totală de 4,5 mii lei.

IFS Hîncești n-a aplicat sancțiunile stabilite în deciziile adoptate pe marginea actelor controlului efectuat la agenții economici: SC „Marcotrans Grup” S.R.L. (c/f 1007605004502) și S.R.L. „Autodacuv” (c/f 1003605005693), în sumă de 2,6 și, respectiv, 2,0 mii lei. Tot la acest inspectorat misiunea de audit a relevat că, potrivit deciziei nr.0449 din 30.10.2009, sancțiunea adoptată în temeiul actului de control efectuat la S.R.L. „Iuiana&Co” (c/f 1003600154644) a fost aplicată incorect.

În actul de control nr.5-638469 din 09.10.2009 a fost constatat cazul cînd agentul economic „Iuiana&Co” S.R.L., contrar prevederilor art.10 alin. (5) din Legea nr.845-XII și pct.6 al Regulamentului Băncii Naționale a Moldovei nr.25/11-02 din 12.07.1996¹⁸, a achitat în numerar, mai mult decît limita stabilită, obligațiile sale financiare față de alți agenți economici în sumă totală de 1315,0 mii lei, iar conform deciziei, pentru această încălcare, a fost aplicată sancțiunea în mărime de 10% de la suma de numai 115,0 mii lei, fără argumentări sau confirmări atît în partea de constatare a deciziei menționate, cît și în partea hotărîtoare. Drept rezultat, agentul economic a fost sancționat cu suma de 11,5 mii lei, în loc de 131,5 mii lei, mărimea sancțiunii fiind diminuată cu suma de 120,0 mii lei. IFPS n-a examinat acest caz, deși, prin scrisoarea de însoțire nr.4419/65-3 din 10.12.2009, IFS Hîncești a remis IFPS copia actului de control exercitat în baza factorilor de risc I.

¹⁸ Regulamentul privind decontările fără numerar în Republica Moldova nr.25/11-02 din 12.07.1996, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei din 12 iulie 1996.

Sumele calculate suplimentar n-au fost reflectate în fișele personale ale contribuabililor.

În total, în perioada anului 2009, la 2 agenți economici, IFS Hîncești n-a înscris în fișele personale calculele suplimentare în sumă totală de 43,8 mii lei (impozite, taxe și amenzi aplicate conform deciziilor adoptate privind cazurile de încălcări fiscale depistate în rezultatul controalelor efectuate). Deficiențele depistate au fost lichidate în procesul desfășurării misiunii de audit.

Unii funcționari ai IFS pe mun.Bălți au micșorat veniturile în urma anulării neargumentate a unor decizii inițial adoptate.

Astfel, în urma adoptării neargumentate a unei decizii repetate de anulare a constatării privind încălcările fiscale admise, firmei „Verix-Grup” S.R.L. (1002602000047) nu i s-a calculat impozitul pe venit în sumă de 25,7 mii lei, nu s-a încasat penalitatea – 6,4 mii lei, sancțiunea – 38,8 mii lei și s-a acceptat trecerea în cont a TVA de 150,0 mii lei.

Cu excepția controalelor efectuate de către DACM, în cadrul IFPS au fost efectuate controale fiscale de către Direcția audit intern și Direcția antifraudă fiscală.

Astfel, pe parcursul anului 2009, DACM a controlat activitatea a 4 inspectorate fiscale de stat teritoriale, inclusiv IFS pe UTA Găgăuzia, IFS pe mun Chișinău și IFS Șoldănești. Rezultatele inspectărilor efectuate au fost examinate de către Consiliul coordonator al IFPS.

Examinînd rezultatele inspectărilor, auditul a scos în evidență unele probleme:

- În materialele auditului intern au fost oglindite încălcări și neajunsuri cu termene depășite.

Astfel, auditul intern a controlat activitatea IFS pe mun. Chișinău la situația din 11.11.2009, în notă fiind reflectate, corespunzător ordinului IFPS, doar încălcările și neajunsurile ce țin de perioada anilor 2007-2008, deși în decizie se menționează doar aspectul executării veniturilor pe 9 luni ale anului 2009.

- Evaziunile fiscale constatate de către unii inspectori n-au fost analizate, descrise detaliat în aspectul tuturor contribuabililor implicați în schemă, dar limitîndu-se numai la contribuabilul supus inspectării.

Astfel, în cadrul inspectării activității IFS Șoldănești, s-a constatat că un agent economic și-a atribuit în cont, la 27.01.2009, TVA, furnizor fiind S.R.L. „Chimcaragro”(c/f 1008600008694), care a fost anulată ca plătitor TVA.

Analiza bazei de date a relevat că S.R.L. „Chimcaragro” a efectuat livrări nu numai agentului economic menționat, dar și altora, fapt care n-a fost examinat de către IFPS, cu întreprinderea

măsurilor respective.

Direcția antifraudă fiscală, pe parcursul anului 2009, a recepționat de la IFST materialele de control referitor la activitatea unor agenți economici – întreprinderi fantomă/delicvente, suma eventualelor obligații fiscale ale cărora au fost estimate prin metoda indirectă. Totodată, Direcția nu include în dosarul fiecărui control corespondența cu organele de anchetă, aceasta fiind ținută într-o mapă separată, unde este acumulată toată corespondența privind materialele vizate.

Pe parcursul perioadei auditate, prin ordinul IFPS, au fost inițiate 265 de posturi fiscale mobile și staționare. Rezultatele controalelor efectuate și acțiunile întreprinse de către aceste posturi n-au fost examinate regulamentar de către IFPS.

Analiza respectării prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.474 din 28.04.1998¹⁹ denotă că unele inspectorate nu prezintă IFPS informația privind includerea în baza de date a tuturor mașinilor de casă și control pe care le gestionează.

---

¹⁹ Hotărîrea Guvernului nr. 474 din 28.04.1998 „Cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar”.

Concluzii: În perioada supusă auditului, conducerea SFS preponderent a efectuat controale fiscale prin metoda verificării camerale și verificării tematice, fiind reduse verificările totale cu un efect mai sporit asupra acumulării veniturilor fiscale. N-au fost permanent actualizate riscurile la selectarea contribuabililor preconizați pentru controlul fiscal. În urma controalelor efectuate, s-a constatat că contribuabilii au majorat nivelul încălcărilor, micșorînd încasările față de sumele calculate. Atît unele acte de control, cît și deciziile adoptate de persoanele responsabile n-au fost întocmite regulamentar. La unele inspectorate s-a constatat un control neeficient asupra deciziilor întocmite și executate.

Cele menționate sînt determinate de planificarea și organizarea insuficientă a controalelor, acțiunile reduse din partea funcționarilor fiscali privind conștientizarea contribuabililor asupra realizării măsurilor de executare a deciziilor, managementul neadecvat și controlul intern ineficient din cadrul inspectoratelor teritoriale. Acestea pot provoca încălcări suplimentare, comise de contribuabili, falsificări ale deciziilor adoptate, încasări minime de venituri la bugetul de stat.

Recomandări IFPS:

20. Să elaboreze și să actualizeze în permanență, reieșind din condițiile actuale, noi forme de risc, care să fie utilizate la selectarea contribuabililor pentru verificare.

21. Să întreprindă măsuri pentru executarea planului verificărilor totale.

22. Să întreprindă măsuri administrative față de persoanele care au denaturat conținutul deciziilor adoptate asupra rezultatelor controalelor efectuate.

23. Să efectueze repetat un control tematic asupra actului de control fiscal și asupra deciziei IFS pe mun.Bălți de anulare a încălcărilor fiscale constatate în primul act de control la S.R.L. „Verix-Grup” și, după caz, să întreprindă măsurile corespunzătoare privind persoanele cu funcții de răspundere vinovate.

6. Evidența contribuabililor, analiza dărilor de seamă și a declarațiilor fiscale

Evidența contribuabililor și analiza dărilor de seamă prezentate sînt un instrument de prevenire și combatere a evaziunilor fiscale, precum și de intensificare a administrării veniturilor provenite din impozite și taxe.

Asigurarea evidenței integrale și conforme a contribuabililor și a obligațiilor fiscale (cu excepția celor administrate de alte organe) revine inspectoratelor fiscale de stat teritoriale, care pe parcursul anului 2009 au întreprins anumite măsuri privind constituirea și ținerea Registrului fiscal, atribuirea codurilor fiscale, recepționarea dărilor de seamă. Totodată, mai există probleme la identificarea activităților nelegale și la analiza dărilor de seamă și completarea dosarelor contribuabililor, care sînt rezultatul măsurilor întreprinse asupra modului de lichidare a agenților economici care nu dispun de coduri fiscale, precum și al atitudinii unor funcționari fiscali la executarea obligațiilor care le revin, fapt ce ar putea crea riscul fenomenului economiei tenebre.

Potrivit art.161 din Codul fiscal și pct.1 din Instrucțiunea aprobată prin ordinul IFPS nr.236²⁰, evidența contribuabililor include atribuirea codului fiscal și ținerea și actualizarea Registrului fiscal. Odată cu atribuirea codului fiscal persoanelor (fizice și juridice), organul fiscal le deschide dosare, în care sînt incluse documente și informații aferente constituirii lor.

---

²⁰ Ordinul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.236 din 18.12.2006 „Cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind evidența contribuabililor” (în continuare – Instrucțiunea aprobată prin ordinul

Conform Registrului fiscal de stat, la 31.12.2009 au fost înregistrați 683607 contribuabili, din care 525034 – gospodării țărănești, 61760 – întreprinzători individuali și 4541 – societăți pe acțiuni.

Analiza numărului de contribuabili înregistrați în Registrul Inspectoratului Fiscal de Stat și a datelor Camerei Înregistrării de Stat la situația din 31.03.2010 (obținute de pe pagina oficială) **denotă divergențe. Astfel, în Registrul fiscal, la data de 01.04.2010, sînt înregistrați cu 5847 mai puțini întreprinzători individuali, cu 3631 mai puține societăți cu răspundere limitată și cu 464 mai puține societăți pe acțiuni.**

Responsabilii de la IFSP relevă că cele menționate sînt cauzate de faptul că, pînă la trecerea la codul comun al IDNO și codul fiscal, unii contribuabili erau înregistrați în Registrul de stat al Camerei Înregistrării de Stat neavînd atribuit un cod fiscal.

Conform art.161 alin.(2) din Codul fiscal, fiecărui contribuabil i se atribuie codul fiscal o singură dată. Verificările efectuate de audit au constatat următoarele cazuri.

- În perioada anului 2009, unul și același agent economic, înregistrat în una și aceeași rază de activitate a IFS, dispune de 2 coduri fiscale și deține la organul fiscal 2 dosare.

Astfel, IMSP „Spitalul raional Hîncești” a fost înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 30.12.2003, fiindu-i atribuit numărul de identificare de stat și codul fiscal – 1003605151372, fondator fiind Consiliul raional Hîncești. Ulterior, la 14.01.2008, Camera Înregistrării de Stat a înregistrat instituția cu un alt fondator – Ministerul Sănătății, atribuindu-i numărul de identificare de stat și codul fiscal – 1008600001411. În mod analogic, cu 2 coduri fiscale și 2 dosare, este înregistrat și IMSP Centrul Medicilor de Familie din aceeași localitate.

- În Registrul fiscal sînt înregistrate persoane juridice care practic nu activează, avînd datorii față de buget.

Analiza informației IFPS denotă că în Registrul fiscal sînt înregistrate persoane juridice care au activat, însă ulterior, în decurs de 12 luni, nu au prezentat dări de seamă fiscale. Numărul acestora, la situația din 31.12.2009, constituia 30150 și înregistrează restanțe la plățile de bază față de BPN în sumă de 25,3 mil.lei. Totodată, 9469 de contribuabili au prezentat dările de seamă cu „0”, înregistrînd datorii la plățile de bază în BPN în sumă de 5,8 mil.lei.

- În dosarul personal al contribuabililor n-au fost incluse toate documentele prevăzute de legislație.

Conform prevederilor pct.52 din Instrucțiunea aprobată prin ordinul IFPS nr.236, inspectoratele fiscale de stat teritoriale urmează să deschidă dosare personale, în care să includă în mod obligatoriu anumite documente ce țin de constituirea și activitatea contribuabililor luați la evidență.

Analiza selectivă a domeniului de activitate a IFS pe mun.Bălți referitor la deschiderea și ținerea dosarului personal al contribuabilului a identificat unele abateri de la prevederile normative, care se exprimă prin:

- neinclusiunea de către IFS pe mun.Bălți, în 2 cazuri, în dosarul personal al nerezidentului, a tuturor documentelor ce țin de înregistrarea agentului economic în țara de origine a nerezidentului și a copiei certificatului de atribuire a codului fiscal;

- contribuabilii plătitori de TVA în anul 2009, nu au prezentat declarația fiscală pe mun.Bălți în 41 de cazuri.

- N-au fost deschise dosare personale contribuabililor înregistrați.

La Oficiul Fiscal Centru al mun.Chișinău, din numărul total de contribuabili înregistrați, la 59 nu s-au deschis dosare personale, după cum prevede art.161 alin.(4) din Codul fiscal.

- Nu sînt închise toate conturile bancare ale agenților economici lichidați.

Pînă la finalizarea misiunii de audit n-au fost închise toate conturile bancare ale întreprinderilor lichidate: S.C. „Lonoviz-Agro” S.R.L. (c/f 1006605004284), data lichidării –14.04.2008; S.R.L. „Comvisir-Lux”, data lichidării – 23.07.2009.

- Contribuabilii nu-și onorează obligațiunea de prezentare la organul fiscal a dărilor de seamă fiscale, astfel nerespectînd prevederile art.8 alin.(2) lit.c) și art.187 din Codul fiscal.

În perioada anului 2009, din numărul total de contribuabili deserviți de către IFS Hîncești, n-au prezentat dări de seamă și declarații fiscale 29,9%. Totodată, n-au fost prezentate declarațiile cu privire la impozitul pe venit de către 793 de persoane fizice, neachitîndu-se la buget obligațiile fiscale respective, iar 19 primării (din 39), nerespectînd art.297 alin.(4) din Codul fiscal, au prezentat deciziile adoptate privind aplicarea taxelor locale pe teritoriul administrat cu depășirea termenului de la 3 pînă la 69 de zile.

La Oficiul Fiscal Centru al mun.Chișinău, 535 de contribuabili, sau 6,3% din numărul total, n-au

onorat obligațiunea de prezentare a declarației VEN 08, iar nivelul de prezentare a declarațiilor TVA, la 31.12.2009, a constituit 97,7%.

Concluzii: Pe parcursul anului 2009, Registrul înregistrării de stat al Camerei Înregistrării de Stat n-a fost adus în concordanță cu Registrul fiscal al SFS. Unele IFST n-au întocmit conform reglementărilor legale dosarele contribuabililor, n-au efectuat o analiză cu aplicarea măsurilor respective asupra problemelor identificate.

Cele menționate sînt cauzate de managementul neadecvat din partea unor inspectorate fiscale la întocmirea dosarelor contribuabililor, de măsurile necorespunzătoare întreprinse față de contribuabilii care încalcă actele normative privind prezentarea și întocmirea dărilor de seamă, precum și procesul legal stabilit de lichidare a agenților economici.

Persistența acestor probleme nu va reduce substanțial fenomenul eschivărilor și, respectiv, micșorarea veniturilor.

Recomandări IFPS:

24. Camera Înregistrării de Stat, de comun acord cu Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, să aducă în concordanță datele din Registrul înregistrării de stat cu datele din Registrul fiscal.

25. Să înainteze organului ierarhic superior propunerea de a eficientiza modul de lichidare a agenților economici care își sistează activitatea.

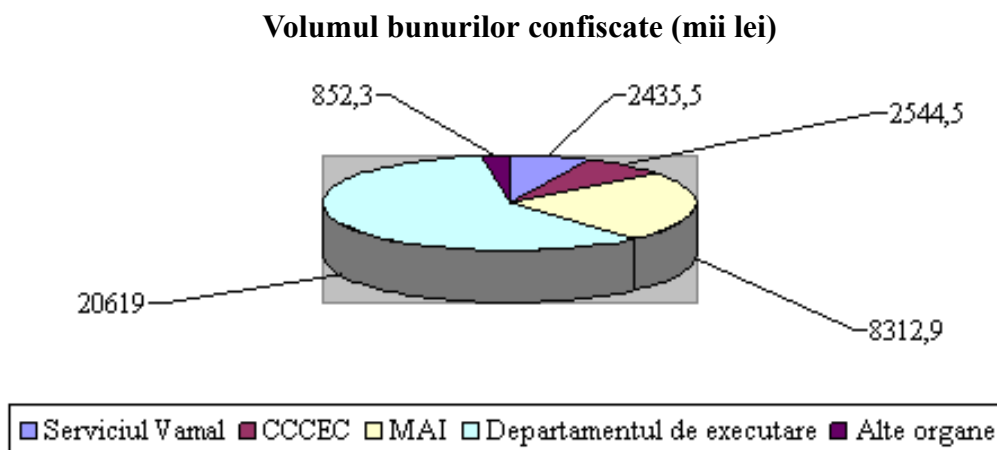
7. Modul de evidență, evaluare și comercializare a bunurilor confiscate, transmise SFS de către organele împuternicite

Potrivit pct.3 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.972 din 11.09.2001²¹, inspectoratele fiscale de stat teritoriale își exercită atribuțiile privind evidența, evaluarea și vînzarea bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate, ușor alterabile sau cu termenul de păstrare limitat, a corpurilor delictive, bunurilor succesoriale și a comorilor în conformitate cu Codurile: civil, penal, de procedură civilă, de procedură penală, cu privire la contravențiile administrative, precum și cu alte acte normative.

²¹ Hotărîrea Guvernului nr.972 din 11.09.2001 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vînzare a bunurilor confiscate, fără stăpîn, sechestrate, ușor alterabile sau cu termenul de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor”.

Conform informației prezentate de IFPS, în anul 2009 instituțiile subordonate au primit pentru comercializare bunuri confiscate în valoare de 34764,3 mii lei de la organele de stat competente, reprezentate în Figura nr. 4.

Figura nr. 4

Sursă: Elaborat de echipa de audit în baza informației SFS

Nivelul de executare a veniturilor administrate de SFS, provenite din bunuri confiscate, în perioada menționată a constituit 64,5%.

Examinările efectuate de către audit au constatat următoarele.

• **Inspectoratele fiscale de stat teritoriale n-au efectuat anual controale la judecătorii, organele Ministerului Afacerilor Interne, procuratură, la autoparcări, ministere și departamente, precum și la depozitele din subordinea lor,** în scopul exercitării de către acestea a atribuțiilor privind constatarea și evidența bunurilor confiscate, fapt ce contravine pct.75 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.972.

• Bunurile confiscate au fost comercializate la un preț mai mic decât cel evaluat de organele competente.

IFS pe mun.Bălți, printre alte bunuri confiscate, a comercializat 13800 kg miez de nucă la prețul de 56,6 mii lei, față de 679,4 mii lei, evaluat de Camera de Comerț și Industrie (reieșind din prețul mediu existent pe piață), ce constituie o diferență de 622,8 mii lei. După cum explică responsabilii, diferența s-a format datorită faptului că marfa a pierdut din calitățile sale alimentare, ceea ce demonstrează păstrarea necorespunzătoare a bunurilor confiscate atât la organele care au confiscat bunurile, precum și la care le-a preluat pentru comercializare. Totodată, s-a constatat că una din cauzele identificate ține de faptul că la preluarea bunurilor spre comercializare SFS n-a inițiat verificarea calității de către organele de standardizare, fapt ce nu identifică vinovatul în situația creată.

• SFS a preluat pentru comercializare bunuri confiscate care, din considerente legale, nu pot fi supuse comercializării.

IFS pe mun.Bălți a preluat pentru comercializare 5 autoturisme cu termenul de înmatriculare în țara de origine mai mare de 7 ani, care, conform art.20 din Codul vamal, nu pot fi înregistrate.

• Inspectoratele fiscale de stat teritoriale au preluat pentru comercializare bunuri confiscate cu termenul de valabilitate expirat.

La IFS pe mun.Bălți, în soldul bunurilor confiscate se numără elemente galvanice cu termenul de utilizare expirat, care nu pot fi comercializate.

• Bunurile confiscate n-au fost expuse comercializării în urma retragerii mărfii din vânzare, cu rezilierea documentelor ce au stat la baza expunerii spre vânzare prin intermediul BUMM.

IFS Fălești n-a expus spre comercializare 15935 sticle de băutură alcoolică confiscată în anul 2007 în valoare de 285,3 mii lei, care actualmente se află în stoc la agentul economic.

• IFST n-au asigurat integritatea bunurilor confiscate primite spre comercializare.

Inventarierea efectuată de către echipa de audit asupra bunurilor confiscate aflate în stoc la IFS Fălești a constatat lipsuri în sumă totală de 3,4 mii lei. Totodată, au fost aduse în stare proastă 5000 kg de nutrețuri combinate confiscate, preluate la evidență de către acest inspectorat și depozitate la S.R.L. „Acalifia Nord”.

• Bunurile confiscate, preluate la evidență de către organul fiscal, în unele cazuri, nu sînt însoțite de toate documentele prevăzute de actele normative.

La IFS Hîncești s-au constatat cazuri de transmitere a bunurilor confiscate în lipsa procesului-verbal de sechestru, n-a fost elaborată fișa contului analitic pentru unitatea căreia i-au fost predate bunurile, iar agentii economici cărora li s-au predat aceste bunuri spre comercializare n-au prezentat lunar dări de seamă privind rezultatele comercializării acestora.

• Unor organe de stat le-au fost transmise cu titlu gratuit bunuri confiscate.

Nerespectînd pct.48 din Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.972, IFS Hîncești a transmis Serviciului de Informații și Securitate, la 12.02.2009, cu titlu gratuit, 2 automobile în valoare de 505,8 mii lei, inclusiv: MERCEDES-316 în valoare de 200,8 mii lei și TAYOTA-PRADO în valoare de 305,0 mii lei.

• Unele IFST suportă cheltuieli la plata arendei încăperilor pentru păstrarea bunurilor confiscate care nu pot fi comercializate.

Pentru păstrarea bunurilor confiscate și fără stăpîn, în anul 2009, IFS pe mun.Chișinău a achitat plata pentru arendă în sumă de 223,1 mii lei. Totodată, dispunînd de contractul de păstrare a bunurilor confiscate și fără stăpîn, încheiat cu Combinatul „Liman” al Agenției Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare, a încheiat suplimentar un contract cu S.R.L. „Aldoni Impex”, achitînd plata pentru arendă în sumă de 29,7 mii lei.

În scopul evaluării modului în care a fost ținută evidența bunurilor confiscate, **echipa de audit a efectuat o contrapunere a informației obținute de la Oficiul de Executare Judecătorească pe lângă Ministerul Justiției cu informația pe care o deține SFS.** Evaluarea efectuată a relevat **divergențe între date în 16 cazuri.**

Divergențele constatate au identificat că:

• IFPS nu dispune de o informație completă și veridică asupra bunurilor confiscate de către IFST.

• Unele IFST n-au reflectat sau au reflectat cu întârziere în evidență bunurile confiscate primite pentru comercializare.

În acest sens, exemplificăm cazul constatat la IFS Briceni. Astfel, conform informației OEJ, inspectoratului în cauză i-au fost transmise, la 27.03.2009, mărfuri confiscate în sumă de 4500 lei, care de facto au fost luate la evidență de către acesta (conform informației prezentate la cererea echipei de audit) în timpul efectuării auditului, la 25.02.2010. Totodată, acestui inspectorat i s-au transmis și alte

bunuri în valoare de 2,95 mii lei, o parte din care, în sumă de 1,5 mii lei, au fost luate la evidență la 27.03.2009, iar o altă parte, în sumă de 0,9 mii lei – la 26.03.2010. Potrivit explicațiilor responsabililor de la acest inspectorat, diferența de 636,9 lei s-a format în rezultatul introducerii greșelii mecanice în informația despre bunurile confiscate.

• **La remiterea bunurilor confiscate n-a fost respectat termenul de 20 de zile, stabilit în pct.5 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.972.**

Astfel, bunurile în valoare de 27,0 mii lei, confiscate de către OEJ Florești la 24.07.2007, au fost transmise SFS la 16.10.2007, iar bunurile în valoare de 27,4 mii lei, confiscate de către OEJ la 19.01.2007, au fost transmise SFS la 25.05.2009.

Nu sînt întreprinse măsuri suficiente la comercializarea unor bunuri.

La IFS Bălți se păstrează 5551 dal/aa de spirt rectificat, confiscat în anii 2001-2007, norma de perisabilitate la finalizarea auditului constituind 312 dal/aa.

Concluzii: Pe parcursul perioadei supuse auditului, conducerea SFS a întreprins unele măsuri privind completarea veniturilor administrate cu venituri provenite de la confiscarea bunurilor. La desfășurarea acestui proces au existat un șir de probleme, care au diminuat această sursă de venituri, cauzate, în special, de: neinclusiunea în planul de activitate a efectuării controalelor la instituțiile implicate în procesul de confiscare, neglijarea de către unele IFST a evaluărilor efectuate de organele competente și împuternicite, neclaritățile în unele acte normative, calitatea nesatisfăcătoare a bunurilor confiscate, confiscarea bunurilor care n-au nici o valoare, irosirea de către unele IFST a bunurilor preluate spre comercializare, documentarea neadecvată a procesului de preluare a bunurilor, cointeresarea unor organe de stat în posedarea gratuită a acestor bunuri, neconlucrarea SFS cu organele implicate în confiscarea bunurilor în aspectul verificării datelor, evidența neadecvată a bunurilor ținută de către IFST, precum și controlul insuficient din partea IFPS. Totodată, SFS, pe lângă funcțiile de bază, i se atribuie și funcțiile de comercializare, care, cu personalul existent și în condițiile create, nu vor putea fi executate.

Persistarea situației create va condiționa transformarea încăperilor IFST sau a celor arendate de către acestea în depozite de bunuri care nu vor putea fi comercializate.

Recomandări IFPS:

26. IFPS să inițieze o inventariere totală a bunurilor confiscate preluate la evidența IFST, determinînd totalitatea acestora, starea lor, cu înaintarea propunerilor respective organului ierarhic superior.

27. De comun acord cu organele de standardizare, să examineze modalitatea de verificare a calității bunurilor alimentare confiscate în momentul preluării acestora pentru comercializare.

28. Ministerul Finanțelor va decide în termen de 3 luni asupra bunurilor confiscate care nu pot fi realizate și formează stocuri imense în cadrul IFST.

29. Ministerul Finanțelor, în comun cu organele împuternicite cu funcții de confiscare a bunurilor, să înainteze Guvernului propuneri privind completarea actelor normative cu norme care n-ar permite transmiterea către SFS a bunurilor care nu pot fi comercializate.

8. Modul în care au fost acumulate veniturile la BUAT

Încasarea impozitelor și taxelor locale este sursa principală de completare a veniturilor BUAT. IFPS și APL au întreprins unele măsuri de acumulare a acestor venituri. Astfel, în anul 2009, s-au obținut venituri de la încasări în sumă de 2448,0 mil.lei. Totodată, n-au fost încasate pe deplin taxele, s-au diminuat și nu s-au încasat unele impozite locale, au fost stabilite divergențe în datele raportate. Cele menționate sînt condiționate de conlucrarea neadecvată a organelor fiscale cu APL, de controlul intern insuficient desfășurat în aceste instituții, ceea ce poate determina micșorarea veniturilor BUAT, precum și ale BPN.

► Sistemul taxelor locale este reglementat de art.289 din Titlul V al Codului fiscal. Acest sistem include 12 taxe. Pe parcursul anului 2009, de către APL au fost aplicate 11 taxe.

Analiza efectuată asupra executării taxelor respective denotă următoarele:

• Suma totală a încasărilor de taxe locale în anul 2009, pe republică, a constituit 200,4 mil.lei, sau cu 9,1 mil.lei mai mult față de planul stabilit, atingînd nivelul de executare de 104,4%.

• Planul încasărilor la 6 taxe n-a fost executat, inclusiv la taxele pentru: amenajarea teritoriului, cazare, aplicarea simbolicii locale, parcare, plasarea publicității, precum și taxa balneară.

• Cele mai semnificative venituri au fost obținute de la încasarea taxei pentru unitățile comerciale și/sau prestări servicii de deservire socială, care au constituit 88,4 mil.lei, sau 44,1% din totalul veniturilor.

• Pondere cea mai mare în totalul veniturilor acumulate de la încasarea tuturor taxelor locale revine mun.Chișinău, care a constituit 58,4%.

- Cele mai mici venituri de la încasarea taxelor locale au obținut raioanele Căușeni, Edineț.

Impozitele locale sînt reglementate în Titlurile VI și VII ale Codului fiscal, iar modul de aplicare este prevăzut de Legea nr.1056-XIV din 16.06.2000²². Sursa principală a veniturilor BUAT au fost impozitele pe venit, impozitele pe proprietate, taxele rutiere și plata resurselor naturale, nivelurile de încasare a cărora au constituit 97,8%, 96,0%, 104,2% și, respectiv, 99,7%.

²² Legea nr.1056-XIV din 16.06.2000 „Pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal”.

Examinările efectuate de audit la 3 inspectorate din totalul celor verificate au identificat probleme la acumularea veniturilor menționate, după cum urmează:

- A fost diminuată și neîncasată taxa de amplasare a publicității.

În 2 cazuri, constatate la IFS Sîngerei, a fost diminuată baza de calcul prin diminuarea estimativă a veniturilor la bugetul local cu 6,3 mii lei. Totodată, la acest inspectorat au fost relevate divergențe între achitățile înregistrate și cele reflectate de UAT și IFS Sîngerei. Spre exemplu, IFS Sîngerei raportează o executare a veniturilor la acest capitol în sumă de 51,4 mii lei, iar UAT dispune de date cu privire la încasarea a 43,3 mii lei, sau cu 8,1 mii lei mai puțin.

- Contrar art.277 alin.(1) din Codul fiscal, se admit cazuri de neîncasare a impozitului pe bunurile imobile.

Astfel, la IFS Fălești, de la 5 persoane fizice n-a fost încasat impozitul respectiv în sumă de 35,7 mii lei. La IFS Ialoveni nu s-a încasat acest impozit de la persoane juridice care arendează încăperile inspectoratului cu suprafața de 200 m².

La IFS Sîngerei, în 21 de cazuri (din 32 verificate) s-a stabilit că persoanele fizice proprietari ai bunurilor imobile cu altă destinație decît cea locativă, conform bazei de calcul a inspectoratului, nu dispun de valoarea estimativă a bunurilor imobile, în scopul impozitării, și, ca rezultat, pentru perioada anului 2009 nu a fost calculat și încasat impozitul pe imobil.

- Examinările au determinat situații de diminuare și neachitare a impozitului funciar.

Astfel, verificările efectuate la IFS Fălești au identificat că la trei agenți economici neîntemeiat s-a micșorat baza de calcul a impozitului funciar pentru anul 2009, fiind ratat venitul total în sumă de 15,7 mii lei, iar la IFS Sîngerei – în sumă de 47,5 mii lei. La IFS Soroca, la un agent economic a fost micșorat calculul la impozitul funciar pentru anul 2009 cu 5,8 mii lei, iar în urma necalculării impozitului funciar pentru terenurile din extravilan destinate industriei, telecomunicațiilor și cele cu o altă destinație specială au fost ratate venituri în sumă de 1,3 mii lei. La IFS Ialoveni s-a constatat că 47 de arendași ai fondului forestier n-au achitat impozitul funciar în sumă de 10,0 mii lei.

- S-au constatat deficiențe privind micșorarea și neachitarea taxei pentru amplasarea obiectelor comerciale.

Aceste taxe n-au fost încasate în termenele stabilite. Spre exemplu, conform datelor APL, Î.I. „Slutu Violina” (c/f 1002602002074) înregistrează restanța la taxa respectivă la 01.01.2009 în sumă de 7,2 mii lei, iar la 01.01.2010 – în sumă de 10,8 mii lei. IFS Sîngerei, efectuînd mai multe controale la acest agent economic, n-a întreprins măsurile de rigoare pentru încasarea veniturilor provenite din această sursă.

La acest capitol s-a constatat că unii agenți economici prezintă inspectoratului dări de seamă cu date neveridice, care nu sînt depistate de acesta. Astfel, conform datelor Primăriei or. Biruința, restanța la acest venit constituie 13,5 mii lei și supraplata – de 11,5 mii lei, iar în datele IFS Sîngerei este reflectată doar supraplata în sumă de 11,5 mii lei.

Auditul a constatat divergențe semnificative între datele IFST și datele percepților fiscali din cadrul primăriilor, fapt ce demonstrează că ultimii nu calculează penalitățile prevăzute de lege. Astfel, divergențele privind penalitățile între baza de date a SFS și conturile personale ale 39 de primării din raionul Hîncești constituie suma de 2498,3 mii lei.

Concluzii: Deși sarcina de bază a organului fiscal constă în exercitarea controlului asupra respectării legislației fiscale, calculării corecte, vărsării depline și în termen la buget a sumelor obligațiilor fiscale, executarea părților de venituri ale bugetelor UAT, în mare măsură, depinde de atitudinea administrației publice locale. Cu toate că neexecutarea veniturilor față de planurile aprobate este motivată pozitiv de responsabili, problemele, divergențele și încălcările constatate de audit la acest compartiment sînt rezultatul neconlucrării adecvate a IFST cu administrația publică locală. Atît contribuabilii, cît și percepții fiscale din cadrul primăriilor nu se familiarizează cu prevederile legale ce țin de calcularea și achitarea impozitelor și taxelor locale, fiind incorect stabilită baza impozabilă, inclusiv a impozitului funciar calculat reieșind din bonitatea medie, în loc de cea

reală, neestimarea valorii imobilelor la prețul de piață. Nu este elaborat și implementat Cadastrul fiscal al persoanelor juridice, prevăzut în art.276 din Codul fiscal. Unii contribuabili, percepând incompetența controalelor fiscale, se eschivează de la plata impozitelor.

Menținerea în continuare a acestor probleme va face posibilă reducerea esențială a veniturilor BUAT.

Recomandări IFPS:

30. În comun cu APL, să elaboreze, să aprobe și să execute un plan de acțiuni sau să stabilească o modalitate de conlucrare cu organele administrației publice locale, prevăzând verificarea datelor, termenul de executare și responsabilitatea părților.

31. Să organizeze anual, în toate regiunile republicii, cursuri de instruire a percepților fiscali și contribuabililor cointeresați, examinând modificările efectuate în legislația fiscală, corectitudinea aplicării prevederilor legislației fiscale, întocmirea documentelor privind executarea obligațiilor fiscale.

32. Inspectoratele fiscale de stat teritoriale anual să întocmească acte de verificare a datelor sistemului informațional al SFS și ale percepților fiscali, incluse în conturile personale ale contribuabililor deserviți.

33. Să intensifice controlul asupra calculării și încasării taxelor locale, iar în termen de 3 luni, în comun cu Agenția Relații Funciare și Cadastru, să pună la dispoziția IFST Cadastrul fiscal în ce privește persoanele juridice.

9. Respectarea modului de eliberare a patentelor

Deciziile adoptate în privința patentei de întreprinzător au fost orientate spre o reformă structurală a sectorului afacerilor mici, care a urmărit să reducă economia tenebră, ca statul să poată beneficia de venituri fiscale mai mari de la activitățile comerciale improvizate. În realitate, unele persoane care desfășoară activitate comercială pe bază de patentă nu țin cont de prevederile legale, protejează activitățile ilegale ale unor importatori de mărfuri, reușesc să nu plătească impozite, obținând venituri considerabile din această activitate.

Cadrul normativ de bază aplicabil pentru procesul de eliberare a patentelor este Legea nr.93-XIV.

Conform informației IFPS, în perioada anului 2009, au fost înregistrate patente de întreprinzător valabile în număr de 88468, inclusiv 15331 – eliberate în anul 2009, iar 73137 – cu termenul de valabilitate prelungit. Numărul patentelor valabile la data de 31.12.2009 a constituit 15154, sau 17,1% din totalul patentelor eliberate și prelungite în anul 2009.

În urma examinării selective a unor dosare personale ale titularilor de patentă, s-au constatat următoarele:

- Nu în toate cazurile solicitantul a prezentat toate documentele conform prevederilor legale.

La IFS Sîngerei, în 3 cazuri, cu abateri de la prevederile art.4 alin.(3) din Legea nr.93-XIV, a fost eliberată patenta pentru desfășurarea activității „Organizarea de secții pe interese” în lipsa documentului de studii.

În baza art.12 din Legea nr.93-XIV, în urma impunerii fiscale a titularilor de patente, în anul 2009 au fost încasate venituri în sumă de 33470,7 mii lei, sau cu 14,5% mai mult decât în anul anul 2008.

Pentru a examina legalitatea activităților desfășurate în baza legii menționate precum și în condițiile stabilite prin Hotărîrea Guvernului nr.59 din 19.01.1998²³ și Regulamentul aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.955 din 21.08.2004²⁴, auditul a efectuat verificări la unele piețe din diferite regiuni ale republicii, relevînd următoarele probleme și neajunsuri:

²³ Hotărîrea Guvernului nr. 59 din 19.01.1998 „Despre unele măsuri privind întărirea disciplinei financiare ” (cu modificările ulterioare).

²⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 955 din 21.08.2004 „Despre aprobarea Regulamentului-tip de funcționare a piețelor”.

- Majoritatea persoanelor fizice desfășoară în piețe activitatea de întreprinzător fără ca aceasta să fie înregistrată conform prevederilor legale.

La 4 piețe din mun.Bălți, în 307 cazuri (din 1660 verificate, sau 18,4%), s-a constatat că persoanele fizice nu dețineau patenta de întreprinzător. Ca urmare, la BPN nu au fost încasate venituri pasibile din 4 surse (contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, prime pentru asigurările obligatorii de asistență medicală, taxa pentru amenajarea teritoriului, taxa pentru patenta de întreprinzător) în sumă totală de 2095,5 mii lei. Tot în această localitate s-a constatat activitatea nelegală a 35 gherete de comercializare a florilor, ca urmare nefiind încasate posibile venituri la BPN în sumă de 233,4 mii lei.

Totodată, în cadrul verificărilor la piața centrală din această localitate, s-a constatat că 74% din vânzătorii de carne proaspătă, 87% din vânzătorii de pește viu, 85% din vânzătorii de carne afumată și mezeluri realizau marfa fără a dispune de întreprindere înregistrată legal.

Auditul efectuat la IFS Sîngerei a constatat, prin asemenea verificări, că ponderea persoanelor care la 07.04.2010 activau în piața locală neregulamentară constituia 7,61%, iar la IFS Fălești – respectiv, 34 de persoane, sau 8,1%.

- În rezultatul activității nelegale, n-au fost acumulate venituri posibile de încasat în bugetul consolidat.

Auditul a estimat veniturile care puteau fi încasate la bugetul public național în anul 2009, în urma legalizării activităților în cazurile din mun.Bălți, în suma de circa 1,8 mil.lei. În total pe țară, aceste venituri ar putea fi considerabile.

- Persoanele fizice care activau în bază de patentă au comercializat mărfuri interzise prin art.18 alin.(4) pct.2 lit.i) din Legea nr.93-XIV.

Auditul, cu suportul inspectorilor fiscali, a efectuat un control tematic la filiala din Moldova a firmei turcești „VURALALLAR ITN. IHR. TURISM NACLIYAT SAN. VETIC. LTD. STI”. Controlul în cauză a constatat că în anul 2009 această firmă a eliberat prin facturi fiscale, la 33 de persoane fizice care activau în bază de patentă, citrice și alte fructe exotice în valoare totală de 3,1 mil.lei. Mai mult decît atît, de la această firmă au efectuat procurări și alte persoane în sumă totală de 15,9 mil.lei, decontările în numerar fiind efectuate cu utilizarea mașinilor de casă și control.

- Furnizorul a eliberat persoanelor care activau în bază de patentă mărfuri la prețul de cost, iar în unele cazuri la un nivel și mai jos.

Examinarea unui eșantion de 15 persoane care au procurat de la firma menționată mai sus citrice în sumă mai mare de 50,0 mii lei a relevat că acestea au procurat lămîi la prețul mediu de 9,75 lei pentru 1 kg, portocale – de 9,65 lei, mandarine – de 9,27 lei etc., pe cînd prețul de cost înregistrat la firmă a constituit, respectiv, 9,64 lei, 9,64 lei și 9,27 lei.

- Persoanele care activau în bază de patentă comercializau mărfurile procurate la prețuri duble, totodată depășind limita stabilită de art.18 alin.(3) din Legea nr.93-XIV, iar persoanele cu activitatea neînregistrată – fără a declara veniturile obținute și fără a achita impozitele respective.

Astfel, auditul documental a verificat 15 cazuri de comercializare a citricelor procurate de la firma „VURALALLAR ITN.IHR.TURISM NACLIYAT SAN.VETIC.LTD.STI”, relevînd următoarele:

► o persoană din mun.Bălți a procurat de la firma menționată, în lunile martie, aprilie, mai și noiembrie 2009, citrice în sumă de 308,6 mii lei, care au fost realizate la piața reieșind din prețul mediu de piață în sumă de 623,5 mii lei, astfel obținînd un venit de 314,9 mii lei, fără a fi declarat și impozitat respectiv;

► altă persoană, deținător de patentă din or.Edineț, a procurat de la aceeași firmă, în lunile aprilie, mai, octombrie și noiembrie 2009, citrice în sumă de 161,1 mii lei, care au fost comercializate la prețul de 369,7 mii lei, obținînd un venit de 208,6 mii lei;

► 2 cazuri identice au fost înregistrate și în orașele Fălești și Sîngerei.

Cazuri de realizare a mărfurilor prin intermediul titularilor de patente și persoanelor fizice care nu și-au înregistrat activitatea antreprenorială au fost identificate și la realizarea producției din carne și altele.

Livrările efectuate prin intermediul titularilor de patente și persoanelor fizice care nu și-au înregistrat activitatea antreprenorială nu permit nici achitarea TVA la buget.

Astfel, în baza aceluiași exemplu de livrare a citricelor, se menționează că livrările au fost efectuate de către firmă inclusiv cu TVA, însă cumpărătorii, nefiind plătitori TVA, n-au trecut în cont și nici n-au achitat TVA din adaosul comercial.

Concluzii: *Antreprenoriatul în bază de patentă, deși ajută persoanele cu activități mici, nu este monitorizat la cel mai înalt nivel. Aceasta se datorează toleranței SFS și a organelor publice locale la exercitarea funcțiilor de control asupra desfășurării activităților în bază de patentă, evidenței neadecvate a titularilor de patentă, precum și posibilităților oferite de lege unor persoane neonestе față de această activitate.*

Recomandări IFPS:

34. În comun cu APL, să intensifice controlul asupra persoanelor care activează în bază de patentă.

35. Să reexamineze modul în care este eliberată și prelungită patenta de întreprinzător și să propună modificările actelor normative în modul stabilit.

36. Să efectueze verificări la locurile în care sînt desfășurate activități în bază de patentă.

10. Acordarea facilităților fiscale

Facilitățile fiscale sînt definite prin prevederile art.6 alin.(9) lit.g) din Codul fiscal. În perioada anului 2009, SFS a acordat facilități fiscale în baza art.16 din Codul fiscal. Cele mai multe facilități au fost acordate persoanelor juridice la plata impozitului pe bunurile imobiliare și la plata impozitului funciar. Persoanelor fizice li s-au acordat cele mai mari facilități la plata impozitului funciar.

În anul 2009, facilitățile fiscale, care au constituit 425,7 mil. lei, au crescut cu 44,5 mil. lei, sau cu 11,7%, comparativ cu suma facilităților fiscale acordate în anul 2008.

În perioada auditată, **au fost acordate facilități fiscale nu numai în temeiul prevederilor legii de bază (Codul fiscal), dar și în baza legilor de punere în aplicare a acestuia.** Astfel, prin legile de punere în aplicare a 9 Titluri ale Codului fiscal, au fost acordate înlesniri fiscale în 12 cazuri. SFS nu deține informația completă privind facilitățile acordate în baza acesor legi. Mai mult decît atît, unele din cazurile menționate nu au claritate în aplicare.

Conform art.24 alin.(20) din Legea nr.1164-XIII din 24.04.1997²⁵, se scutesc integral de plata impozitului pe venit agenții economici a căror activitate de bază este realizarea de programe IT. Totodată, **Anexa nr.1 la legea menționată specifică această activitate neînțeleasă de unele IFST, care acordă scutiri la plata acestui impozit tuturor agenților economici, elaborează și deservește programele sale, inclusiv cele elaborate și de alți agenți economici.**

---

²⁵ Legea nr.1164-XIII din 24.04.1997 „Pentru punerea în aplicare a Titlurilor I și II ale Codului fiscal”.

Recomandări IFPS:

37. Să examineze cazurile și beneficiile obținute de la acordarea facilităților fiscale agenților economici prin Legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal, propunînd Guvernului soluții de modificare a legislației.

CONCLUZII GENERALE

Generalizînd cele menționate, constatăm că completarea bugetului public național cu venituri administrate de SFS este un pas remarcabil în dezvoltarea economiei țării. Deși veniturile pe anul 2009 sînt sub nivelul așteptărilor, un rol important în acumularea acestora revine SFS. Peste 58,1% din veniturile la BPN au fost acumulate în acest an de către contribuabili și cu suportul nemijlocit al SFS. Pe parcurs, IFPS a elaborat un șir de modificări ale legislației fiscale, s-au efectuat controale fiscale, care au contribuit benefic la acumularea suplimentară a veniturilor. Au fost avizate indicații suficiente IFST, s-au acordat contribuabililor explicații privind modul de aplicare a normelor fiscale.

În același timp, constatările din raport evidențiază prezența unor nereguli, probleme și încălcări la administrarea veniturilor, inclusiv cauzele și efectul acestora.

Auditul a constatat existența problemelor de ordin general cu care se confruntă atît părțile implicate în acumularea și administrarea acestor venituri, cît și societatea.

Una din cele mai mari probleme la acumularea veniturilor ține de combaterea evaziunii fiscale. Acest fenomen, larg răspîndit în țară, care reprezintă o rezervă considerabilă și o sursă potențială de venituri suplimentare în bugetul statului, este cauzat, în special, de:

▶ sarcina fiscală grea și neuniformă, toleranța organelor de control, sistemul supraîncărcat de înlesniri fiscale;

▶ necointeresarea autorităților locale în combaterea evaziunilor fiscale, ceea ce demonstrează coraportul dintre suma plăților în buget și suma cheltuielilor totale din buget;

▶ activitatea necorespunzătoare a organelor de control fiscal, reieșind și din cota-parte diminuată a agenților economici supuși controlului.

Pentru combaterea evaziunii fiscale este necesar de a crea următoarele condiții: **(1)** majorarea ratelor penale și a densității controalelor organelor fiscale; **(2)** eșalonarea datoriilor agenților economici, examinarea posibilităților de micșorare a acestora, luîndu-se în considerație caracterul obiectiv la formarea lor; **(3)** diminuarea poverii fiscale; **(4)** intensificarea sistemului legislativ pentru promovarea măsurilor economice; **(5)** simplificarea procedurilor de lichidare a agenților economici care nu funcționează, sau care nu prezintă documentele referitoare la activitatea economică desfășurată într-o perioadă de timp; **(6)** înăsprirea răspunderii administrative și penale a persoanelor cu funcții de răspundere pentru neachitarea impozitelor; **(7)** delimitarea strictă a funcțiilor organelor de control; **(8)** asigurarea transparenței acestui fenomen; **(9)** elaborarea unui program orientat spre explicarea consecințelor evaziunilor fiscale.

Executarea acestor condiții va face posibilă combaterea parțială a evaziunilor fiscale, care ar putea fi

cea mai eficientă cale de completare a bugetului cu venituri fiscale și, în cele din urmă, de soluționare a problemei deficitului bugetar.

În acest context, menționăm că auditul a urmărit scopul de a localiza zonele în care rezultatele activității de acumulare a veniturilor au înregistrat performanțe reduse, precum și de a identifica cauzele acestora, adresînd părților implicate recomandări de îmbunătățire a managementului în domeniul de completare a bugetului public național cu venituri administrate de SFS.

Recomandări generale:

Conducerea Ministerului Finanțelor să examineze materialele auditului efectuat de către Curtea de Conturi, cu întreprinderea măsurilor prevăzute de legislație.

Conducerea IFPS să examineze rezultatele auditului efectuat în cadrul SFS și să întreprindă măsuri de executare a recomandărilor din acest Raport și din notele informative ale auditului efectuat în instituțiile subordonate.

Prezentul Raport a fost întocmit în baza probelor acumulate în misiunile de audit de către auditorii publici la IFPS (T. Suhan, Ig. Belibov, V. Pantelei), IFS pe mun.Chișinău (N. Furnica, N. Misail), IFS pe mun.Bălți (Ig. Lungu, T. Morozan), IFS Sîngerei (A.Lazari, A. Rusu), IFS Fălești (A. Răileanu, I. Burlacu), IFS Soroca (S. Malevici, D. Ciubotaru), IFS Hîncești (V. Matei), IFS Ialoveni (N. Ialamov, T. Poleacova) și IFS Cahul (A. Usatîi).

**Responsabil de consolidarea raportului
Director adjunct de departament**

Tudor Suhan